

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

8/2014

OBSAH*Stanovisko vo veciach trestných*

- 115. I. Nestrannosť sudcu pre jeho pomer (vzťah) k obhajcovi v zmysle § 31 ods. 1 Tr. por. spochybňuje z hľadiska objektívneho testu nestrannosti okolnosť, že sudca a obhajca sú v inom trestnom konaní v pozícii klient – obhajca.**
II. Ak ide o už ukončenú obhajobu, môže byť nestrannosť sudcu spochybnená podľa okolností prípadu.....4

Rozhodnutia vo veciach trestných

- 116. Nenaplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. v prípade späťvzatia návrhov na doplnenie dokazovania obvineným alebo jeho vyhlásením, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania** - Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. vyžaduje, aby bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu. Nie je ním len všeobecné právo obvineného zvoliť si obhajcu a radiť sa s ním počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní a súdom (§ 34 Tr. por.), ale aj právo na navrhovanie dôkazov priamo obvineným alebo prostredníctvom obhajcu (§ 34 ods. 1, § 44 ods. 2 Tr. por.). Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť (272 ods. 3 Tr. por.), alebo rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Tr. por.). Späťvzatie návrhu na doplnenie dokazovania je možné písomným podaním alebo zápisnične na hlavnom pojednávaní. Možno tak urobiť individuálne vo vzťahu k jednotlivému pôvodne navrhovanému dôkazu, alebo všeobecne k doplneniu dokazovania ako celku. Z časového hľadiska je hraničnou fázou vyhlásenie predsedu senátu podľa § 274 ods. 1 Tr. por., že dokazovanie je skončené. Vyhlásenie procesnej strany o tom, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania v záverečnej fáze súdneho konania je konečným prejavom strany o disponovaní s právom na navrhovanie doplnenia dokazovania a v prípade predtým uplatnených návrhov na doplnenie dokazovania jednoznačným prejavom, že na pôvodných návrhoch na doplnenie dokazovania procesná strana netrvá a teda, že ich berie späť. Rešpektovanie takto prejavenej vôle strany súdom, nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.....6
- 117. Zavinenie vo vzťahu k okolnosti, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby a podmienky použitia kvalifikačného pojmu „chránená osoba“** - Ustanovenie § 18 Trestného zákona a ustanovenie § 139 ods. 2 Trestného zákona upravujú spôsob riešenia dvoch odlišných právnych otázok a to jednak otázku zavinenia vo vzťahu k okolnosti, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, a jednak ďalšiu podmienku použitia osobitného kvalifikačného pojmu chránenej osoby, spočívajúcu v súvislosti spáchania činu s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby. Taká súvislosť musí byť daná nielen objektívne, ale z hľadiska páchatel'a aj subjektívne. V zmysle § 139 ods. 2 Tr. zák. možno spáchanie činu voči (na) osobe vyššieho veku (§ 127 ods. 3, § 139 ods. 1 písm. e/ Tr. zák.) považovať za okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, len pri úmyselnom trestnom čine. Zároveň sa vyžaduje, aby páchatel' vedel, že poškodený je osobou vyššieho veku a aby túto okolnosť subjektívne spájal s menším odporom alebo slabšou odvetou poškodeného, umocnením účinku trestného činu voči poškodenému, alebo inou okolnosťou, ktorá zakladá alebo podporuje rozhodnutie páchatel'a spáchať trestný čin. Taká subjektívna súvislosť, primeraná postaveniu alebo stavu chránenej osoby, sa vyžaduje aj pri kvalifikačnom použití ostatných ustanovení uvedených v § 139 ods. 1 pod písmenami a/ až d/ a f/ až i/ Tr. zák.....10
- 118. Odmietnutie obžaloby a vrátenie veci prokurátorovi** - Okolnosť, či výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania odôvodňujú postavenie obvineného pred súd (§ 234 ods. 1 Trestného poriadku) je vecou úvahy prokurátora, ktorej opačnou alternatívou z hľadiska dokázania viny vo vzťahu ku skutkovým zisteniam je zastavenie trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. a/ alebo písm. c/ Tr. por.

- Porušenie povinnosti zistiť skutkový stav bez dôvodných pochybností a na to nadväzujúcich povinností orgánov činných v trestnom konaní ustanovených v § 2 ods. 10 Tr. por. nie je procesnou chybou v zmysle § 241 ods. 1 písm. f/ Tr. por., respektíve § 244 ods. 1 písm. h/ Tr. por. a nie je sankcionované rozhodnutím o odmietnutí obžaloby a vrátení veci prokurátorovi podľa naposledy označených ustanovení.
- Sankciu v tomto prípade predstavuje neunesenie dôkazného bremena prokurátorom v súdnom konaní, a to vo vzťahu ku všetkým skutkovým zisteniam, relevantným ako kvalifikačný moment z hľadiska uznania viny, čomu zodpovedá výrok súdu podľa § 285 písm. a/ alebo písm. c/ Tr. por., alebo skutková a kvalifikačná úprava žalovaného činu v prospech obžalovaného.
- Procesnou chybou (§ 241 ods. 1 písm. f/, § 244 ods. 1 písm. h/ Tr. por.) sa rozumie nedodržanie závažných formálnych náležitostí postupu a úkonov v prípravnom konaní. Úprava práv obhajoby, ktorej porušenie je zákonom demonštratívne uvedené ako procesná chyba, sa odvíja od ustanovení § 34 ods. 1 Tr. por. (práva obvineného) a § 44 ods. 2 Tr. por. (práva obhajcu)..... 14
- 119. Znásilnenie a sexuálne násilie. Náležitosti rozsudku.** Znásilnenie (§ 199 Tr. zák.) a sexuálne násilie (§ 200 Tr. zák.) je rovnorodým, motivačne homogénnym konaním páchatel'a, zameraným na vlastné sexuálne uspokojenie, ktoré zasahuje do slobody rozhodovania poškodenej osoby o svojom sexuálnom živote, a to prostredníctvom jej prinútenia k sexuálnej praktike (praktikám) alebo prostredníctvom zneužitia bezbrannosti na tento účel. Také konanie narúša druhovo rovnaký objekt, ktorý je diferencovaný ochranou jeho špecifických foriem v dvoch rôznych ustanoveniach v osobitnej časti Trestného zákona.
- Ak páchatel' prinúti násilím alebo hrozbou bezprostredného násillia ženu k súložiu a tiež k inej sexuálnej praktike alebo ak na taký čin zneužije jej bezbrannosť, a tieto sexuálne praktiky (zahŕňajúce súlož) strieda, kumuluje alebo ich vykonáva v bezprostrednej nadväznosti, ide o jednočinný súbeh trestných činov znásilnenia podľa § 199 Trestného zákona a sexuálneho násillia podľa § 200 Trestného zákona.
- Ak ustanovenie osobitnej časti Trestného zákona počíta pri popise objektívnej stránky trestného činu s viacerými možnosťami spáchania trestného činu, je v súlade s ustanovením § 163 ods. 1, ods. 3 Tr. por., ak právna veta v odsudzujúcom rozsudku obsahuje len tú časť citácie dotknutého ustanovenia, ktorá zodpovedá súdom zistenému skutku.....18
- 120. Rozsah činu pri trestnom čine nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi -** Rozsah činu pri trestnom čine podľa § 172 Tr. zák. nie je závislý na postavení páchatel'a ako výrobcu, predajcu, alebo na jeho zaradení v reťazci predaja omamnej látky alebo psychotropnej látky (ďalej len droga). Kvantifikácia rozsahu činu zodpovedá hodnote drogy pri predaji koncovým užívateľom (konzumentom). V tomto zmysle nemožno zohľadniť nižšiu cenu pri prvotnom zadovážení drogy od jej výrobcu sprostredkovateľským medzičlánkom oproti jej nárastu až po cenové maximum pri finálnej dodávke konzumentovi.
- Rozsah činu určený vyššie uvedeným spôsobom sa vzťahuje na všetky formy aktívnej a pasívnej manipulácie s drogou, uvedené v § 172 ods. 1 Tr. zák.....23
- 121. Hodnotenie závažnosti prečinu dovolacím súdom -** Dovolací súd môže pri posudzovaní dôvodu dovolania uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. hodnotiť i potrebnú (vyššiu než nepatrnú) závažnosť prečinu (§ 10 ods. 2 Tr. zák.) a opierať sa pritom o dôkazy, ktoré boli v súdnom konaní vykonané; nesmie však skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku (§ 371 ods. 1 písm. i/. časť vety za bodkočiarkou Tr. por.).....27
- 122. Zákaz reformatio in peius z hľadiska zaradenia odsúdeného na výkon trestu pri uznaní cudzozemského rozhodnutia -** Výrok rozhodnutia súdov Slovenskej republiky v rámci rozhodovania o uznaní a výkone rozhodnutia cudzieho štátu, ktorý zaraďuje odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody do príslušného ústavu na výkon trestu odňatia slobody, je uplatnením diferenciačného princípu zaradenia odsúdeného na výkon tohto trestu na pomery výkonu trestu v Slovenskej republike a nie je prejavom nezlučiteľnosti rozhodnutia cudzieho štátu s právnym poriadkom Slovenskej republiky. Prevzatie výroku o treste rozhodnutia súdu cudzieho štátu, súdmi Slovenskej republiky, doplnené o výrok o zaradení odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu s príslušným stupňom strázenia však podľa kritérií na prevzatie a výkon rozhodnutia, uvedených v § 17 zák. č. 549/2011 Z.z., o uznaní o výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z.z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov musí zabezpečovať, aby uložená trestná sankcia nielen nezhoršila postavenie odsúdeného, ale aby aj v čo najväčšej miere zodpovedala pôvodne uloženej trestnej sankcii.....30

- 123. Sťažnosť pre nečinnosť** - V prieskumnom konaní podľa § 55 ods. 3 Tr. por. na základe sťažnosti pre nečinnosť súdu, nemôže nadriadený súd preskúmať vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa ani jeho procesný postup s výnimkou tých procesných úkonov, ktoré sa týkajú rýchlosti konania. Preskúvanie otázok vecnej správnosti rozhodnutia a relevantných procesných úkonov a postupov môže obvinený dosiahnuť len podaním opravných prostriedkov proti rozhodnutiu súdu vo veci samej.....34

115.

STANOVISKO

trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. júna 2014 na zjednotenie výkladu a aplikácie ustanovenia § 31 ods. 1 Tr. por. o vylúčení sudcu z vykonávania úkonov trestného konania v prípade, ak v inej trestnej veci je medzi týmto sudcom – obvineným vzťah klient – obhajca.

I. Nestrannosť sudcu pre jeho pomer (vzťah) k obhajcovi v zmysle § 31 ods. 1 Tr. por. spochybňuje z hľadiska objektívneho testu nestrannosti okolnosť, že sudca a obhajca sú v inom trestnom konaní v pozícii klient – obhajca.

II. Ak ide o už ukončenú obhajobu, môže byť nestrannosť sudcu spochybnená podľa okolností prípadu.

Predseda trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „NS SR“) na základe podnetu predsedníčky trestnoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave z 23. októbra 2013 a v rámci činnosti podľa § 21 ods. 3 písm. b/ zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zistil nejednotný výklad a používanie ustanovenia § 31 ods. 1 Tr. por. v prípade, ak v inej trestnej veci je medzi zákonným sudcom – obvineným vzťah klient – obhajca.

A/ Na podklade sťažnosti okresného prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava V z 9.8.2013, sp. zn. 6Nt/10/2013, Krajský súd v Bratislave postupom podľa § 192 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zistil, že sťažnosť prokurátora je dôvodná. Uznesením z 10. 9.2013, sp. zn. 3Tos/99/2013, preto podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. napadnuté uznesenie zrušil a podľa § 32 ods. 5 Tr. por., z dôvodu § 31 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že zákonný sudca Okresného súdu Bratislava V Mgr. I. Š. je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania vo veci návrhu na uloženie ochranného liečenia R.Z., vedenej na tomto okresnom súde pod sp. zn. 6Nt/10/2013, v ktorej R.Z. obhajuje Mgr. B. Š., ustanovený za obhajcu samosudcom Mgr. I. Š.

V odôvodnení uznesenia krajský súd v podstate uviedol, že obhajca Mgr. B. Š. vo veci konajúceho samosudcu Mgr. I. Š. obhajuje v trestnej veci vedenej na Špecializovanom trestnom súde už viac ako osem rokov, preto sa možno oprávnenne domnievať, že medzi nimi existuje vzťah prevyšujúci vzťah „nevyhnutnej dôvery“ obhajcu a klienta, resp. profesionálny vzťah sudcu a advokáta. Z toho možno vyvodit' pochybnosti o nezáujatosti zákonného sudcu pri prerokovávaní a rozhodovaní vo veci návrhu na uloženie ochranného psychiatrického liečenia R. Z.

B/ Krajský súd v Bratislave na poklade sťažnosti okresného prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava V z 22.5.2013, sp. zn. 6Nt/3/2013, postupom podľa § 192 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zistil, že sťažnosť prokurátora nie je dôvodná, preto ju uznesením z 28.8.2013, sp. zn. 1Tost/96/2013, podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol.

V odôvodnení uznesenia krajský súd najmä uviedol, že len na základe samotnej objektívne preukázanej skutočnosti, že obhajca Mgr. B. Š. zastupuje osobu samosudcu v trestnej veci tohto samosudcu, kde tento vystupuje v procesnom postavení obžalovaného, absolútne nie je možné – aj vzhľadom na dikciu § 31 ods. 1 Tr. por.- v ďalšom automaticky vyvodzovať existenciu zaujatosti tohto samosudcu v konaní vo veci M. B. o uložení ochranného psychiatrického liečenia ambulantnou formou. Dôvodne preto okresný súd napadnutým uznesením rozhodol, že Mgr. I. Š. nie je vylúčený z prejednávania veci M. B. z dôvodu zaujatosti, najmä, keď sa prokurátor v podanej námietke, ale aj v sťažnosti, obmedzil iba na poukazovanie na existenciu pomeru medzi uvedenými úradnými osobami, ktorý označil za „dôverný vzťah“. Sťažovateľ však nepreukázal, že vzťah samosudcu k danej pridelenej veci pre vzťah k osobe obhajcu dosahuje takej povahy a intenzity, že aj napriek ústavnej zásade zákonného sudcu a zákonným povinnostiam sudcu, tento nebude schopný nezávisle a nestranne rozhodovať.

Na odstránenie rozdielneho výkladu uvedených ustanovení zákona predseda trestnoprávneho kolégia podľa § 21 ods. 4 písm. b/ zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a podľa príslušných ustanovení Rozvrhu práce NS SR na rok 2014 a Rokovacieho poriadku NS SR navrhol trestnoprávnemu kolégiu, aby zaujalo stanovisko na zabezpečenie jednotného výkladu ustanovenia § 31 ods. 1 Tr. por. o vylúčení sudcu z vykonávania úkonov trestného konania, ak je medzi vo veci konajúcim zákonným sudcom v inej trestnej veci vzťah sudca - obvinený ako klient tohto obhajcu.

Za účelom riešenia vyššie uvedeného právneho problému predseda trestnoprávneho kolégia podľa článku 15 ods. 3 Rokovacieho poriadku NS SR požiadal tiež o písomné vyjadrenie k posudzovaným otázkam

všetky krajské sudy, Špecializovaný trestný súd, Ústavný súd SR, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Akadémia policajného zboru v Bratislave, Slovenskú advokátsku komoru, Právnickú fakultu UK v Bratislave, UMB v Banskej Bystrici, ÚPJŠ v Košiciach, Paneurópsku vysokú školu v Bratislave, aj katedru trestného práva Trnavskej univerzity v Trnave.

Z písomných pripomienok Krajského súdu v Nitre, Žiline, Košiciach, Bratislave a v Prešove, Ministerstva spravodlivosti SR a Fakulty práva Paneurópskej vysokej školy a z rozpravy na rokovaní trestnoprávneho kolégia NS SR vyplynulo:

Cieľom inštitútu vylúčenia sudcu z vykonávania úkonov trestného konania v konkrétnej veci je zabezpečenie realizácie práva účastníkov konania na spravodlivé konanie pred nezávislým a nestranným súdom tak, ako to vyplýva z ustanovenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

„Nestrannosť“ znamená absenciu (nepriítomnosť) predsudku (t.j. neodôvodnene záporného postoja) alebo zaujatosti (t.j. nie nestranného posudzovania). Jej existenciu alebo neexistenciu možno zisťovať podľa subjektívneho prístupu, ktorý spočíva v zistení osobného presvedčenia alebo správania sudcu v konkrétnom prípade a objektívneho prístupu (testu), ktorý znamená zistenie, či tento konkrétny sudca v konkrétnej veci poskytuje dostatočné záruky na vylúčenie akejkolvek odôvodnenej pochybnosti o jeho nestrannosti v zmysle pravidiel, že sudca nielenže musí byť nestranný, ale takým sa musí javiť aj navonok. Ak sú prítomné skutočnosti, ktoré môžu odôvodnene viesť k pochybnostiam o jeho nestrannosti, treba sudcu považovať za vylúčeného z vykonávania úkonov v danej veci. Stanovisko dotknutého účastníka konania (v danom prípade zákonného sudcu vo veci) je síce dôležité, ale nie rozhodujúce. Rozhodujúce je, či obava z absencie nestrannosti - v dôsledku pomeru (vzťahu) sudcu a obhajcu - môže byť považovaná za objektívne odôvodnenú.

Pomer resp. vzťah dvoch osôb je ich vzájomným vnútorným psychickým vzťahom, ktorý sa môže, ale nemusí prejavovať navonok.

Je nepochybné rozdiel medzi situáciou, keď trvá vzťah sudcu – obvineného a jeho obhajcu a situáciou, keď už takýto vzťah bol ukončený.

Pokiaľ zákonný sudca je v čase jeho konania a rozhodovania v konkrétnej veci súčasne v inej veci trestne stíhaný ako obvinený alebo obžalovaný a v tom čase vo veci, v ktorej aktuálne procesne koná ako zákonný sudca, ustanoví za obhajcu advokáta, ktorý ho zastupuje ako obhajcu v „jeho“ trestnej veci, uvedené skutočnosti, najmä z hľadiska objektívneho testu nestrannosti v zmysle § 31 ods. 1 Tr. por. opodstatnene spochybňujú jeho nestrannosť, lebo takýto vzťah prekračuje profesijný vzťah sudcu a advokáta – obhajcu. Treba pritom mať na zreteli, že vzťah „nevyhnutnej dôvery“ v zmysle § 22 ods. 1 zákona o advokácii sa týka vzťahu sudcu – obvinený a jeho obhajcu, nie vzťahu sudcu k obhajcovi v inej veci, v ktorej je sudca zákonným sudcom.

Iná je situácia, keď vzťah sudcu – obvineného a jeho obhajcu je už ukončený. V takom prípade sa v § 31 ods. 1 Tr. por. predpokladaný vzťah sudcu – obhajcu môže zisťovať nepriamo. Pri tom treba vychádzať z času, ktorý uplynul od ukončenia vzťahu sudcu – obvineného a jeho obhajcu, z charakteru skutku, pre ktorý bol sudca trestne stíhaný, aktivít obhajcu, frekvenciu ich vzájomných kontaktov pracovných aj mimopracovných, dĺžky konania, početnosti a dôvodov odročovania úkonov trestného konania a pod. Možno tak dospieť k záveru, či vzťah sudcu a obhajcu je možné (aj z hľadiska objektívneho testu nestrannosti) považovať len za profesijný vzťah sudcu a advokáta (obhajcu) alebo či naďalej opodstatnene pretrvávajú možné pochybnosti o nestrannosti sudcu najmä z hľadiska objektívneho testu nestrannosti.

Nemožno pritom nemať na zreteli, že ide aj o dôveru v nestrannosť justície nielen pokiaľ sa týka účastníkov konania, ale aj širšej verejnosti.

116.

ROZHODNUTIE

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. vyžaduje, aby bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu. Nie je ním len všeobecné právo obvineného zvoliť si obhajcu a radíť sa s ním počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní a súdom (§ 34 Tr. por.), ale aj právo na navrhovanie dôkazov priamo obvineným alebo prostredníctvom obhajcu (§ 34 ods. 1, § 44 ods. 2 Tr. por.). Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť (272 ods. 3 Tr. por.), alebo rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Tr. por.).

Späťvzatie návrhu na doplnenie dokazovania je možné písomným podaním alebo zápisnične na hlavnom pojednávaní. Možno tak urobiť individuálne vo vzťahu k jednotlivému pôvodne navrhovanému dôkazu, alebo všeobecne k doplneniu dokazovania ako celku. Z časového hľadiska je hraničnou fázou vyhlásenie predsedu senátu podľa § 274 ods. 1 Tr. por., že dokazovanie je skončené.

Vyhlásenie procesnej strany o tom, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania v záverečnej fáze súdneho konania je konečným prejavom strany o disponovaní s právom na navrhovanie doplnenia dokazovania a v prípade predtým uplatnených návrhov na doplnenie dokazovania jednoznačným prejavom, že na pôvodných návrhoch na doplnenie dokazovania procesná strana netrvá a teda, že ich berie späť. Rešpektovanie takto prejavenej vôle strany súdom, nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14. januára 2014, sp. zn. 2 Tdo 1/2014).

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. januára 2014 v trestnej veci obvinenej L.V. dovolanie obvinenej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 16. novembra 2010, sp. zn. 3To/92/2010, podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol pre zrejme nesplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 Tr. por.

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava III z 10. marca 2010, sp. zn. 5T/71/2007, bola L.V. uznaná za vinnú z trestného činu poškodzovania cudzej veci podľa § 257 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že dňa 22.5.2005 v čase od 19,00 hod. do 19,30 hod. v B. na parkovisku odlomenou časťou z umelohmotnej časti pištole poškriabala tam zaparkované osobné motorové vozidlo značky VW Passat, modrej farby, evidenčné číslo vozidla X. v oblasti prednej kapoty, predného blatníka na pravej strane vozidla a pravých predných dverí, následne osobným motorovým vozidlom zn. Peugeot 206 bordovej farby dvakrát cielene narazila do vyššie uvedeného vozidla do oblasti zadných pravých dverí a zadného pravého blatníka, čím poškodenej spoločnosti CAC Leasing Slovakia a.s. bola spôsobená škoda, ktorú znášala spoločnosť P. S. s.r.o., B., vo výške 828,72 Eur.

Za to jej súd uložil podľa § 257 ods. 1, § 53 ods. 1 písm. a/, ods. 3 Tr. zák. peňažný trest 165 € (stošesťdesiatpäť eur).

Podľa § 54 ods. 3 Tr. zák. pre prípad úmyselného zmarenia peňažného trestu, súd obvinenej uložil náhradný trest odňatia slobody 2 (dva) mesiace.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súd poškodenú spoločnosť CAC Leasing Slovakia a.s. s nárokom na náhradu škody odkázal na konanie vo veciach občiansko-súdnych.

Proti uvedenému rozsudku podala obvinená L.V. odvolanie.

Krajský súd v Bratislave uznesením zo 16. novembra 2010, sp. zn. 3To/92/2010, odvolanie obvinenej podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu podala obvinená L.V. dovolanie z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. i/ Tr. por. Poukázala na to, že zásadným spôsobom bolo porušené jej právo na obhajobu (dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.). Rozsudok, ktorým bola uznaná za vinnú, nemá základné náležitosti. V jeho odôvodnení absentuje, ktoré skutočnosti vzal súd za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové

zistenia opiera, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako sa vyrovnal s obhajobou a prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov. Považuje za nemysliteľné, aby uznanie jej viny bolo odôvodnené tým, že „Okresný súd viazaný názorom krajského súdu rozhodol tak, že obžalovaná je vinná.“ Vytkla súdu prvého stupňa, že nevykonala ani jeden z dôkazov nariadených krajským súdom. Ďalším porušením práva na obhajobu je podľa dovolateľky nevykonanie obhajobou navrhovaných dôkazov, konfrontácie L.V. so svedkyňou K.A. a zabezpečenie znaleckého posudku na určenie výšky škody a mechanizmu vzniku škody.

Obvinená L.V. ako druhý dovolací dôvod uplatnila, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku (§ 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.). V podanom dovolaní ďalej obvinená rozoberá jednotlivé dôkazy a činí z nich iné závery ohľadom viny, než súdy oboch stupňov.

Dovolací súd obvinená žiada, aby vyslovil rozsudkom porušenie zákona, zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu, zrušil rozhodnutie prvostupňového súdu a prikázal vec Okresnému súdu Bratislava III na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Okresná prokuratúra Bratislava III doručila súdu písomné vyjadrenie k podanému dovolaniu obvinenej L.V. Akcentuje v ňom, že nedostatočné odôvodnenie rozsudku nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., keďže sa nejedná o porušenie práva na obhajobu. K námietke dovolateľky o nevykonaní úkonov nariadených krajským súdom uvádza, že krajský súd vo svojom uznesení nenariadil okresnému súdu vykonanie procesných úkonov, iba uložil súdu prvého stupňa, aby vykonané dôkazy vyhodnotil v naznačenom smere a rozhodol v súlade so zisteným skutkovým stavom a zákonom. Vo vyjadrení zaujíma stanovisko i k dovolateľkou namietaným nesprávnym skutkovým zisteniam, na ktorých je rozhodnutie založené, že sa nejedná o dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. uplatnený v dovolaní. Vyjadrenie uzatvára názorom, že nie je daný žiadny dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. a navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd dovolanie odsúdenej L.V. na neverejnom zasadnutí podľa ustanovenia § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h/ Tr. por.), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 veta druhá Tr. por.) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Tr. por.), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) a že obvinená pred podaním dovolania využila svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Tr. por.).

Najvyšší súd následne na neverejnom zasadnutí podľa § 381 Tr. por. zistil, že dovolanie podané obvinenou L.V. nie je dôvodné, a preto ho podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, musia byť nutne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia. Dôvody dovolania sú v porovnaní s dôvodmi zakotvenými pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní podstatne užšie.

Dovolateľkou uplatnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. vyžaduje, aby bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu. Nie je ním len všeobecné právo obvinenej zvoliť si obhajcu a radíť sa s ním počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní a súdu (§ 34 Tr. por.), ktoré právo obvinenej bolo v celom konaní zachované (obvinená mala zvoleného obhajcu na plnú moc), ale aj právo na navrhovanie dôkazov priamo obvinenou - § 34 ods. 1 Tr. por., alebo prostredníctvom obhajcu - § 44 ods. 2 Tr. por. Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dokazným návrhom a najneskôr pred meritorným rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Tr. por.), resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Tr. por.).

Nemožno však úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dokazovania nevyhovelo.

Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinností podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. práva podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., odpovedalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

Obvinená L.V. podala viacero návrhov na doplnenie dokazovania. V konaní pred súdom tak učinila v podanom odpore proti trestnému rozkazu Okresného súdu Bratislava III vydaného 7. mája 2007, sp. zn. 5T/71/2007 (č.l. 99-100 spisu), podaním zo dňa 9. augusta 2007 (č.l. 101-102 spisu), na hlavnom pojednávaní dňa 3. decembra 2008 (č.l. 153 spisu), podaním zo dňa 10. decembra 2008 (č.l. 156 spisu), na hlavnom pojednávaní dňa 4. februára 2009 (č.l. 184 spisu), na hlavnom pojednávaní dňa 10. marca 2010 (č.l. 221 spisu).

V konaní pred súdom vyplýva pre súd povinnosť rozhodnúť o každom návrhu na doplnenie dokazovania, pričom tak môže učiniť v ktorejkoľvek fáze konania, najneskôr však pred meritorným rozhodnutím vo veci.

Ak súd nemieni akceptovať návrh strany na doplnenie dokazovania vykonaním dôkazu týkajúceho sa okolnosti nepodstatnej pre rozhodnutie, alebo okolnosti, ktorú možno zistiť už skôr navrhnutými, resp. zabezpečenými dôkazmi, môže zamietnuť takýto návrh uznesením po začatí hlavného pojednávania, pričom prihliadne na to, či sa jedná o zrejmu neaktuálnosť navrhnutého dôkazu a či nebude vývojom dokazovania potrebné toto rozhodnutie korigovať. Inak tak učini až po vykonaní celého dokazovania, resp. jeho relevantnej časti. Z uvedeného logicky vyplýva, že navrhovanie dôkazov, ale aj opak, teda vzatie návrhu späť, je z časového hľadiska závislé od vývoja procesu dokazovania. Dôsledkom späťvzatia návrhu procesnej strany na vykonanie dôkazu je nedôvodnosť takýto dôkaz vykonať. Späťvzatie návrhu na doplnenie dokazovania možno učiniť písomným podaním alebo zápisnične na hlavnom pojednávaní. Možno tak učiniť individuálne vo vzťahu k jednotlivému pôvodne navrhovanému dôkazu, alebo všeobecne k doplneniu dokazovania ako celku. Z časového hľadiska je hraničnou fázou aplikovanie ustanovenia § 274 ods. 1 Tr. por. súdom, teda moment rozhodnutia súdu, ktorým sa uzatvára dokazovanie vyhlásením dokazovania za skončené, čím sa jednak končí najdôležitejšia fáza kontradiktórneho hlavného pojednávania a jednak sa ohraničuje rozsah vykonaného dokazovania, ktoré súd bude hodnotiť ako podklad pre svoje rozhodnutie. Vyhlásenie procesnej strany o tom, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania v tejto záverečnej fáze konania pred rozhodnutím vo veci samej, kedy naposledy možno uplatniť návrhy na doplnenie dokazovania, je záverečným prejavom tejto procesnej strany o disponovaní s návrhmi na doplnenie dokazovania a v prípade predtým uplatnených návrhov na doplnenie dokazovania, jednoznačným prejavom, že na pôvodných návrhoch na doplnenie dokazovania procesná strana netrvá a teda, že ich berie späť. V konkrétnej prejednávanej veci je takýmto prejavom aj vyhlásenie procesných strán na hlavnom pojednávaní dňa 30. marca 2009, že nemajú návrhy na doplnenie dokazovania (č.l. 189 spisu), ktorým sa, s následným postupom súdu podľa § 274 ods. 1 Tr. por. – vyhlásenie dokazovania za skončené, uzavrelo dokazovanie. Po následnom vyhlásení rozsudku Okresného súdu Bratislava III, ktorým bola obvinená L.V. spod obžaloby oslobodená a v odvolacom konaní rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave dňa 12. januára 2010 o zrušení prvostupňového rozsudku a vrátení veci okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, sa na hlavnom pojednávaní prvostupňového súdu dňa 10. marca 2010 opäť otvorila procesná fáza dokazovania, v ktorej bolo znovu možné procesnými stranami uplatniť ich právo navrhnúť doplnenie dokazovania, čo sa aj stalo návrhom obhajcu obvinenej (hlavné pojednávanie sa v zmysle ustanovenia § 252 ods. 2, ods. 3 Tr. por. konalo v neprítomnosti obžalovanej) vrátiť vec do prípravného konania z dôvodu konštatovaných závažných procesných pochybení súdu prvého stupňa a tvrdením, že v prípravnom konaní nebol vypočutý poškodený, z čoho má vyplývať závažné porušenie práva na obhajobu, ktoré konštatovanie zápisnične zachytené možno brať za návrh na doplnenie dokazovania výsluchom poškodeného. O tomto vo veci konečnom návrhu na doplnenie dokazovania bolo na hlavnom pojednávaní ihneď súdom rozhodnuté uznesením zamietnutím návrhu obhajcu na doplnenie dokazovania. Dovolací súd nemôže riešiť otázku dôvodnosti takéhoto rozhodnutia, lebo by tým vstupoval do procesu dokazovania a hodnotenia dôkazov, správnosti a úplnosti zisteného skutku, čomu bráni veta za bodkočiarkou ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Konštatuje však, že o návrhu obhajcu na doplnenie dokazovania bolo súdom rozhodnuté, v rámci jeho zákonných povinností o takom návrhu rozhodnúť (§ 272 ods. 3 Tr. por.). Keďže v odvolaní i dovolaní obvinenej L.V. je akcentované nevykonanie dôkazu poškodeného ako porušenie práva obvineného na obhajobu, dovolací súd bez toho, aby vstupoval do hodnotenia dôkazov, dáva do pozornosti plnú moc CAC Leasing Slovakia a.s. na ich zastupovanie M.A. v súvislosti s konkrétnym poškodením vozidla, pred orgánmi Policajného zboru Slovenskej republiky,

výsluchy tejto osoby v pozícii svedka v prípravnom konaní i na hlavnom pojednávaní a v pozícii splnomocnenca poškodeného v prípravnom konaní, reálne znášanie škody nájomcom vozidla P. S. spol. s r.o. (úprava skutkovej vety oproti obžalobe) i vedenie dokazovania ohľadom mechanizmu vzniku škody a jej výšky (dôkazná situácia – správnosť a úplnosť zisteného skutku, do ktorej dovolací súd nemôže zasahovať) na rozdiel od uplatnenia škody konkrétnym poškodeným, ktorý je vlastníkom vozidla.

Nevykonanie dôkazov navrhnutých obhajobou a to konfrontáciou medzi L.V. a svedkyňou K.A. a znalecký posudok na určenie výšky škody a mechanizmu vzniku škody, uplatňovaných obvinenou v podanom dovolaní, spadá do rámca už uvedeného neuplatnenia vykonania dôkazu vyhlásením obvinenej, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania na hlavnom pojednávaní dňa 30. marca 2009 v závere fázy dokazovania (viď predchádzajúci text odôvodnenia tohto uznesenia), navyše o návrhu na pribratie znalca bolo súdom rozhodnuté jeho zamietnutím na hlavnom pojednávaní dňa 3. decembra 2008 (č.l. 153 spisu).

Obvinenou L.V. v podanom dovolaní uplatnená námietka porušenia jej práva na obhajobu nevykonaním krajským súdom nariadených postupov a úkonov, nemá oporu v konkrétnom rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave a to v jeho uznesení z 12. januára 2010, sp. zn. 3To/101/2009. V tomto rozhodnutí nie sú uvedené žiadne úkony a dôkazy, ktoré by odvolací súd nariadil, a preto nemožno vytknúť prvostupňovému súdu konanie v rozpore s ustanovením § 327 ods. 1 Tr. por., ktorým sa upravuje konanie na súde prvého stupňa po zrušení rozsudku s akcentom na záväznosť vykonania úkonov a dôkazov nariadených odvolacím súdom.

V ďalšej časti odôvodnenia uznesenia sa dovolací súd všestranne vyrovnal s argumentáciou dovolateľky z pohľadu porušenia jej práva na obhajobu – pokiaľ sa týka nesplnenia náležitosti rozsudku Okresného súdu Bratislava III z 10. marca 2010, sp. zn. 5T/71/2007, absenciou odôvodnenia, ktoré skutočnosť vzal súd za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako sa vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu.

Vyrovnal sa aj s dovolateľkou uplatneným dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. – t.j., že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

117.

ROZHODNUTIE

I. Ustanovenie § 18 Tr. zák. a ustanovenie § 139 ods. 2 Tr. zák. upravujú spôsob riešenia dvoch odlišných právnych otázok a to jednak otázku zavinenia vo vzťahu k okolnosti, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, a jednak ďalšiu podmienku použitia osobitného kvalifikačného pojmu chránenej osoby, spočívajúcu v súvislosti spáchania činu s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby. Taká súvislosť musí byť daná nielen objektívne, ale z hľadiska páchatel'a aj subjektívne.

II. V zmysle § 139 ods. 2 Tr. zák. možno spáchanie činu voči (na) osobe vyššieho veku (§ 127 ods. 3, § 139 ods. 1 písm. e/ Tr. zák.) považovať za okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, len pri úmyselnom trestnom čine. Zároveň sa vyžaduje, aby páchatel' vedel, že poškodený je osobou vyššieho veku a aby túto okolnosť subjektívne spájal s menším odporom alebo slabšou odvetou poškodeného, umocnením účinku trestného činu voči poškodenému, alebo inou okolnosťou, ktorá zakladá alebo podporuje rozhodnutie páchatel'a spáchať trestný čin.

Taká subjektívna súvislosť, primeraná postaveniu alebo stavu chránenej osoby, sa vyžaduje aj pri kvalifikačnom použití ostatných ustanovení uvedených v § 139 ods. 1 pod písmenami a/ až d/ a f/ až i/ Tr. zák.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 3. decembra 2013, sp. zn. 2 Tdo 65/2013).

Vyššie uvedeným rozsudkom najvyšší súd o dovolaní obvineného J. J. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 14. marca 2013, sp. zn. 3To/4/2013, rozhodol tak, že týmto rozsudkom krajského súdu bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. porušený zákon v ustanoveniach § 139 ods. 2 a § 194 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. v neprospech obvineného J. J.

Najvyšší súd zrušil uvedený rozsudok, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušený rozsudok obsahovo nadväzujúci, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad.

Krajskému súdu v Žiline prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Žiline (ďalej len krajský súd) rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d/, e/ Tr. por. zrušil rozsudok Okresného súdu Námestovo, sp. zn. 6 T 94/2012 zo 16. novembra 2012 a na základe § 322 ods. 3 Tr. por. obžalovaného J. J. uznal za vinného, že

1/ dňa 16.2.2012 v čase okolo 16.40 hodine v predajni TESCO v T. vzal z regálu na pečivo a do vrečka bundy ukryl dve bagety, následne sa snažil opustiť predajňu popri pokladni bez zaplatenia, čím spoločnosť Tesco Stores SR, a.s., B., spôsobil škodu krádežou vo výške 1,30 €,

2/ dňa 3.5.2012 v čase okolo 17.30 hodiny vošiel do predajne COOP Jednota v N., na námestí A. B., kde z regálu s alkoholickými nápojmi vzal 0,7 l fľašu 40 % alkoholu Slovenská Borovička Juniperum v hodnote 7,89 €, ktorú si vložil za pás nohavíc a následne bez zaplatenia opustil priestor pokladne, čím spoločnosť COOP Jednota N., spotrebné družstvo, N., spôsobil škodu odcudzením vo výške 7,89 €,

3/ dňa 6.5.2012 v čase okolo 11.10 hodiny dreveným kolíkom rozbil sklenenú výplň okna rodinného domu, č. p. X. na ulici Č.A. v N., cez vzniknutý otvor vošiel do domu a zo spálne odcudzil 17 kusov fliaš 40 % alkoholu rôznych značiek, čím majiteľovi a užívateľovi domu R. Š., ktorého poznal a u ktorého noc predtým prespal, spôsobil škodu krádežou vo výške 87,04 € a poškodením zariadenia vo výške 45,46 €,

čím spáchal

- v bodoch 1 – 3 rozsudku pokračovací prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a/, f/, ods. 3 písm. b/ Tr. zák.,

- v bode 3/ rozsudku zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Tr. zák.

Za to obžalovaného odsúdil podľa § 194 ods. 3 Tr. zák., § 42 ods. 1 Tr. zák., za použitia § 41 ods. 2 Tr. zák. a § 38 ods. 2 Tr. zák. (§ 36 písm. l/, § 37 písm. m/ Tr. zák.) na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, pre výkon ktorého J. J. zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia. Zároveň rozhodol o zrušení výroku o treste predchádzajúceho rozsudku podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. a taktiež rozhodol o uplatnenom nároku na náhradu škody.

Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie obvinený podaním obhajcu z 9. júla 2013.

Ako právny dôvod dovolania uviedol dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Vecne (§ 374 ods. 1 Tr. por.) argumentuje tým, že nemohla byť kvalifikačne použitá okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby podľa § 194 ods. 3 písm. a/ Tr. zák., v zmysle ktorej obvinený pri skutku v bode 3 výroku o vine rozsudku krajského súdu neoprávnene vnikol do obydlia iného a čin spáchal voči chránenej osobe (osobe vyššieho veku) v zmysle § 139 ods. 1 písm. e/, § 127 ods. 3 Tr. zák.

K použitiu tejto okolnosti došlo v rozpore s ustanovením k § 139 ods. 2 Tr. zák., nakoľko trestný čin nebol spáchaný v súvislosti s vekom poškodeného ako osoby staršej ako 60 rokov. Táto okolnosť nemala žiaden vplyv na motiváciu obvineného spáchať trestný čin, nijako mu pri spáchaní trestného činu nepomohla a neovplyvnila priebeh tohto činu.

Na základe uvedeného obvinený navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a prikázať Krajskému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátor navrhol dovolanie obvineného odmietnuť ako nedôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) ako dovolací súd v zmysle § 377 Tr. por. vec preskúmal a zistil, že nie je dôvod na odmietnutie dovolania z formálnych ani vecných dôvodov (§ 382 Tr. por.).

Zároveň zistil, že uplatnený dôvod dovolania uvedený v paragrafe 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je splnený.

Krajský súd pochybil v tom, že stotožnil otázku posudzovanú v zmysle § 18 Tr. zák., teda zavinenie, respektíve jeho vedomostnú zložku vo vzťahu k okolnosti, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby (tu spáchanie trestného činu voči osobe vyššieho veku), a otázku posudzovanú v zmysle § 139 ods. 2 Tr. zák., teda spáchanie trestného činu v súvislosti s vekom poškodeného (ako ďalšiu podmienku použitia dotknutej okolnosti ako okolnosti, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby), napriek tomu, že ide o dve rozdielne otázky.

V ďalšej časti odôvodnenia rozsudku najvyšší súd cituje ustanovenia § 15 písm. a/, b/ Tr. zák. a ustanovenia § 16 písm. a/, b/ Tr. zák. a ďalej uvádza:

Podľa § 17 Tr. zák. pre trestnosť činu spáchaného fyzickou osobou treba úmyselné zavinenie, ak tento zákon výslovne neustanovuje, že stačí zavinenie z nedbanlivosti.

Podľa § 18 Tr. zák. na priťažujúcu okolnosť alebo na okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, sa prihliadne, ak ide o

a) ťažší následok, aj vtedy, keď ho páchatel zaviniel z nedbanlivosti, ak tento zákon nevyžaduje aj v tomto prípade zavinenie úmyselné, alebo

b) inú skutočnosť, aj vtedy, keď o nej páchatel nevedel, hoci o nej vzhľadom na okolnosti a na svoje osobné pomery vedieť mal a mohol, ak tento zákon nevyžaduje, aby o nej páchatel vedel.

Podľa § 127 ods. 3 Tr. zák. osobou vyššieho veku sa na účely tohto zákona rozumie osoba staršia ako šesťdesiat rokov.

Dovolací súd ďalej citoval ustanovenie § 139 Tr. zák. s tým, že podľa odseku 1 písm. e/ tohto ustanovenia sa chránenou osobou rozumie aj osoba vyššieho veku, pričom na základe odseku 2 § 139 Tr. zák. sa ustanovenie odseku 1 sa nepoužije, ak trestný čin nebol spáchaný v súvislosti s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby.

Vedomosť obvineného o tom to, že poškodený Š. je osobou staršou ako 60 rokov, teda osobou vyššieho veku v zmysle § 127 ods. 3, § 139 ods. 1 písm. e/ Tr. zák., ktorou argumentuje krajský súd, najvyšší súd nespochybňuje. Tým je splnená podmienka subjektívnej stránky vo vzťahu k dotknutej okolnosti ako okolnosti, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby. V posudzovanom prípade ide o podmienku uvedenú v § 18 písm. b/ Tr. zák., keďže sa jedná o „inú skutočnosť“ (teda nie o „ťažší následok“).

Inak je tomu vo vzťahu k súvislosti medzi vekom (postavením, stavom) poškodeného a spáchaním trestného činu, ktorá okolnosť sa vyžaduje v zmysle § 139 ods. 2 Tr. zák.

Tu je potrebné, aby bol vek (postavenie, stav) poškodeného (v určitej vecnej súvislosti) zároveň aj motivačným faktorom, ktorý založil alebo podporil vôľovú zložku (rozhodnutie páchatel'a, smerujúce k spáchaniu trestného činu).

Keďže musí byť daná vôľa páchatel'a, smerujúca k spáchaniu trestného činu, musí ísť vždy o úmyselný trestný čin (§ 15 Tr. zák.); pri nedbanlivostnom zavinení (§ 16 Tr. zák.) vôľová zložka nie je prítomná. To sa týka priameho alebo nepriameho úmyslu vo vzťahu k následku, predpokladanému už základnou skutkovou podstatou uvedenou v príslušnom ustanovení osobitnej časti Trestného zákona (§ 17 tohto zákona). Páchatel' teda v dôsledku použitia § 139 ods. 2 Tr. zák. nemôže spáchať trestný čin voči osobe vyššieho veku alebo inej chránenej osobe pri nedbanlivostnom trestnom čine, napríklad pri spôsobení zdravotnej ujmy pri dopravnej nehode.

Spáchanie trestného činu voči chránenej osobe je potom (pri súčasnom splnení podmienky uvedenej v § 139 ods. 2 Tr. zák.) okolnosťou, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby. Pretože (ako už bolo uvedené) ide o motivačný faktor, páchatel' o tejto okolnosti musel vedieť. Z hľadiska ustanovenia § 18 písm. b/ Tr. zák. je teda vylúčené použitie tohto ustanovenia pri konštatovaní len nevedomej nedbanlivosti vo vzťahu k dotknutej okolnosti (tu veku poškodeného), hoci generálne § 18 písm. a/ aj písm. b/ Tr. zák. počíta aj s nevedomou nedbanlivosťou.

V nadväznosti na uvedené potom možno uzavrieť:

Ustanovenie § 18 Tr. zák. a ustanovenie § 139 ods. 2 Tr. zák. upravujú spôsob riešenia dvoch odlišných právnych otázok, a to jednak otázku zavinenia vo vzťahu ku okolnosti, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, a jednak ďalšiu podmienku použitia osobitného kvalifikačného pojmu chránenej osoby, spočívajúcu v súvislosti spáchania činu s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby. Taká súvislosť musí byť daná nielen objektívne, ale z hľadiska páchatel'a aj subjektívne.

V zmysle § 139 ods. 2 Tr. zák. možno spáchanie činu voči osobe vyššieho veku (§ 127 ods. 3, § 139 ods. 1 písm. e/ Tr. zák.) považovať za okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, len pri úmyselnom trestnom čine. Zároveň sa vyžaduje, aby páchatel' vedel, že poškodený je osobou vyššieho veku a aby túto okolnosť subjektívne spájal s menším odporom alebo slabšou odvetou poškodeného, umocnením účinku trestného činu voči poškodenému, alebo inou okolnosťou, ktorá zakladá alebo podporuje rozhodnutie páchatel'a spáchať trestný čin.

Taká subjektívna súvislosť, primeraná postaveniu alebo stavu chránenej osoby, sa vyžaduje aj pri kvalifikačnom použití ostatných písmen ustanovenia § 139 ods. 1 Tr. zák.

Ako už opäť bolo uvedené, vedomosť obvineného o vyššom veku poškodeného dovolací súd nespochybnuje.

Z formulácie skutkovej vety napadnutého rozsudku pri skutku v bode 3 však nijako nevyplýva, že by spáchanie tohto činu bolo z hľadiska obvineného subjektívne ovplyvnené súvislosťou s vekom poškodeného.

Ide o krádež vlámaním do rodinného domu za účelom odcudzenia alkoholu, ktorým konaním došlo zároveň aj k porušeniu domovej slobody majiteľ'a domu (z odôvodnenia je zrejmé, že v tom čase v dome neprítomného, nakoľko z domu predtým odišiel spoločne s obvineným).

Neprítomnosť majiteľ'a domu, ktorá uľahčila obvinenému spáchať trestný čin (a ktorou argumentuje krajský súd), nijako nesúvisí s vekom poškodeného (majiteľ'a). Inak by tomu bolo, napríklad, ak by bol v dome prítomný a bolo by potrebné očakávať jeho odpor.

Kvalifikačným použitím ustanovenia § 194 ods. 3 písm. a/ Tr. zák. v rozpore s ustanovením § 139 ods. 2 Tr. zák. bol teda porušený zákon v neprospech obvineného, a to použitím prísnejšej trestnej sadzby. Tým je splnený dôvod dovolania uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Najvyšší súd v dôsledku toho pri použití ustanovení uvedených vo výroku tohto rozsudku vyslovil porušenie zákona, zásadne ovplyvňujúce postavenie obvineného (§ 371 ods. 5 Tr. por.) a prikázal krajskému súdu opätovné prerokovanie veci v potrebnom rozsahu. Pre nové konanie potom platia aj zásady uvedené v § 391 Tr. por.

V nadväznosti na uvedené a v dôsledku zákazu zmeny k horšiemu (§ 391 ods. 2 Tr. por.), pri novom rozhodovaní nebude možné v skutkovej časti výroku o vine doplniť predchádzajúce odsúdenie a priestupkový postih (ako sú správne uvedené vo výroku o vine rozsudku okresného súdu). Ide o skutkový podklad pre kvalifikačný moment zhoršujúci postavenie obvineného (použitie § 212 ods. 2 písm. f/ a ods. 3 písm. b/ Tr. zák.), ktorý musí mať oporu v zistenom skutku. Aj túto okolnosť bude potrebné kvalifikačne zohľadniť.

Dovolací súd rozhodol na neverejnom zasadnutí v zmysle § 382a Tr. por. a svoj rozsudok verejne vyhlásil v zmysle článku 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

118.

ROZHODNUTIE

I. Okolnosť, či výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania odôvodňujú postavenie obvineného pred súd (§ 234 ods. 1 Tr. por.) je vecou úvahy prokurátora, ktorej opačnou alternatívou z hľadiska dokázania viny vo vzťahu ku skutkovým zisteniam je zastavenie trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. a/ alebo písm. c/ Tr. por.

II. Porušenie povinnosti zistiť skutkový stav bez dôvodných pochybností a na to nadväzujúcich povinností orgánov činných v trestnom konaní ustanovených v § 2 ods. 10 Tr. por. nie je procesnou chybou v zmysle § 241 ods. 1 písm. f/ Tr. por., respektíve § 244 ods. 1 písm. h/ Tr. por. a nie je sankcionované rozhodnutím o odmietnutí obžaloby a vrátení veci prokurátorovi podľa naposledy označených ustanovení. Sankciu v tomto prípade predstavuje neunesenie dôkazného bremena prokurátorom v súdnom konaní, a to vo vzťahu ku všetkým skutkovým zisteniam, relevantným ako kvalifikačný moment z hľadiska uznania viny, čomu zodpovedá výrok súdu podľa § 285 písm. a/ alebo písm. c/ Tr. por., alebo skutková a kvalifikačná úprava žalovaného činu v prospech obžalovaného.

III. Procesnou chybou (§ 241 ods. 1 písm. f/, § 244 ods. 1 písm. h/ Tr. por.) sa rozumie nedodržanie závažných formálnych náležitostí postupu a úkonov v prípravnom konaní. Úprava práv obhajoby, ktorej porušenie je zákonom demonštratívne uvedené ako procesná chyba, sa odvíja od ustanovení § 34 ods. 1 Tr. por. (práva obvineného) a § 44 ods. 2 Tr. por. (práva obhajcu).

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 2. apríla 2014, sp. zn. 2 Tost 4/2014).

O sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu z 10. januára 2014, sp. zn. PK-2T/46/2013, rozhodol Najvyšší súd SR tak, že podľa § 194 ods. 1 písm. b/ Tr. por. napadnuté uznesenie zrušil a Špecializovanému trestnému súdu uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Napadnutým uznesením rozhodol Špecializovaný trestný súd tak, že podľa § 244 ods. 1 písm. h/ Tr. por. súd odmieta obžalobu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/2 Gv 60/13-126 zo dňa 25.09.2013 a vracia vec prokurátorovi, pretože zistil závažné procesné chyby, najmä, že boli porušené ustanovenia zabezpečujúce práva obhajoby.

Proti uzneseniu podal v zákonnej lehote sťažnosť prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, ktorý túto sťažnosť aj písomne odôvodnil.

V sťažnosti rekapituluje obsah odôvodnenia napadnutého uznesenia a polemizuje s ním. Dôvody v ňom uvedené nepovažuje za závažné procesné chyby, spočívajúce najmä v porušení ustanovení zabezpečujúcich práva obhajoby.

Odmieta potrebu doplniť v prípravnom konaní dokazovanie vo vzťahu k legalite a legitimitě zadováženia a použitia CD a DVD odovzdaných vyšetrovateľovi svedkom S., vo vzťahu k motivácii svedka S. na oznámenie údajnej trestnej činnosti a s tým súvisiacich aktivitách, vo vzťahu k objasneniu reálneho obsahu toho, čo malo byť predmetom nadmerného odpočtu DPH, najmä vo vzťahu k výške ponúknutého úplatku, či nadmerné odpočty boli alebo neboli vyplatené v súlade so zákonom, teda aj či ich uplatňovanie vychádzalo z reálnych alebo fiktívnych obchodov a aký skutočný prospech mali obvinení dosiahnuť z vyplatených nadmerných odpočtov.

Ohľadom týchto otázok prokurátor spochybňuje viazanosť Špecializovaného trestného súdu „právnym názorom najvyššieho súdu“, uvedeným v uznesení o vzatí obvinených do väzby.

Vzdoruje tvrdeniu Špecializovaného trestného súdu o pochybení prokurátora, ktorého obžaloba neobsahuje vyhodnotenie dokazovania vo vzťahu k obrane obvinených, čím sa prejavila jeho jednostrannosť.

Popiera aj konštatáciu napadnutého uznesenia o porušení práva obhajoby nedostatkom dôkazných podkladov pre spravodlivé rozhodnutie súdu, tým, že výsledky prípravného konania neodôvodňujú postavenie obvineného pred súd, jednostrannosťou obžaloby a inými jej chybami, neobjasňovaním okolností svedčiacich aj v prospech obvinených, čím je porušená rovnosť strán, pričom súd by bol povinný dopĺňať dokazovanie pre nedostatočnosť dôkazných podkladov, respektíve dôkazne overovať, či ide o zákonné dôkazné prostriedky.

V jednotlivých bodoch je potom uvedená argumentácia, ktorá v súhrne vychádza z okolnosti, že pánom (dominus litis) prípravného konania je prokurátor, v súdnom konaní sa potom dostáva do postavenia strany (rovnej s protistranou), ktorú však ťaží dôkazné bremeno. Do tejto pozície sa má prokurátor dostať bez toho, aby mu v tom súd bránil svojím už predbežným hodnotením dôkazov a určovaním rozsahu, v ktorom má byť v prípravnom konaní dokazovanie vykonané. Tým súd narušuje rovnosť strán v súdnom konaní, lebo svojvoľne napomáha obhajobe nad rámec svojej pôsobnosti, respektíve pôsobnosti v aktuálnej fáze konania.

Preto navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a uložiť súdu prvého stupňa vo veci konať urýchlenným nariadením termínu konania predbežného prejednanja obžaloby, zároveň navrhuje nariadiť podľa § 194 ods. 4 Tr. por., aby súd prvého stupňa vec prejednal v inom zložení senátu.

K rozhodnutiu a sťažnosti sa vyjadrili obvinení prostredníctvom obhajcu.

S rozhodnutím súhlasia a prípravnému konaniu vyčítajú aj ďalšie chyby, identifikované nižšie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) vec preskúmal v rozsahu uvedenom v § 192 ods. 1 Tr. por. a zistil, že sťažnosť je dôvodná.

Rozhodnutie Špecializovaného trestného súdu je typickým príkladom aplikačnej filozofie vrátenia veci na došetrenie v trestno-procesnom režime Trestného poriadku v znení účinnom pred 1. januárom 2006, v ktorom by aj (princiálne) mohlo obstať.

Platí však, že postup podľa tohto zákona bol spojený s takzvanou vyšetrovacou zásadou v súdnom konaní, a to v rovnakej podobe, v akej bola (a je aj v súčasnosti) prítomná v úprave prípravného konania.

Rozhodnutie Špecializovaného trestného súdu sa opiera o metodiku rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 14/2013 z 23. apríla 2013, ktorým boli obvinení Ing. S. S. a A. S. vzatí do väzby. Toto rozhodnutie predpokladá určitý okruh skutkových zistení, ohľadom ktorých bude potrebné vykonať dokazovanie (tie sú pomenované v skoršej charakteristike obsahu sťažnosti prokurátora). Toto rozhodnutie však nie je rozhodnutím vo fáze súdneho konania, a to ani v štádiu predbežného prejednanja obžaloby. Nedáva teda odpoveď na otázku, aká bude sankcia pre prokurátora v prípade, ak v prípravnom konaní nebude toto dokazovanie vykonané (aktuálne konajúci senát, ktorý učinil toto rozhodnutie, sa v dôsledku negatívneho stanoviska k otázke nariadenia došetrenia nevyjadruje, či alebo do akej miery sa s obsahom rozhodnutia väzobného senátu v oblasti celkovo potrebného rozsahu dokazovania stotožňuje).

Špecializovaný trestný súd podľa vyššie uvedenej metodiky rozvíja, v ktorých čiastkových oblastiach je potrebné vykonať dokazovanie (napríklad skúmanie oprávnenosti zaobstarania, uschovávanie, disponovania a do súčasnosti zadržiavania informácií z kamerového bezpečnostného systému svedkom S., alebo preverenie všetkých okolností súvisiacich s uplatňovaním nadmerného odpočtu DPH).

Ak súd uvádza konkrétne dôkazy, uvádza ich zväčša na podklade návrhov obhajoby, napríklad zabezpečenie kamerového bezpečnostného systému, alebo „ploštíc“, ktoré mali byť umiestnené v kancelárii S.S.

Procesné chyby odvodzuje od okruhu vyšetrovacích úkonov, ktoré boli vykonané a od odmietnutia dôkazných návrhov obhajoby (postup len v neprospech obvinených v zmysle § 2 ods. 10 Tr. por.), hodnotiac pritom (sčasti) aj vykonané dôkazy (napríklad sumarizácia troch skupín súdom označených dôkazov, z ktorých prvá dôveryhodnosť svedka S. podporuje, druhá spochybňuje a tretiu je potrebné dôkazne preveriť).

Naopak, procesné chyby nie sú v rozhodnutí charakterizované porušením zákonného postupu pri výkone vyšetrovacích úkonov (čo sčasti činí vyjadrenie obvinených). Z toho tvorí výnimku spochybenie zákonnosti prehratia obrazovo-zvukových záznamov, avšak ich použiteľnosť v súdnom konaní napadnuté

rozhodnutie podmieňuje ďalším dokazovaním bez toho, aby jasne určilo právnu úpravu a jej konkrétne ustanovenia, ktoré sú pre možnosť vykonania dôkazu relevantné.

Najvyšší súd vo veci zaujal toto stanovisko: Koncepcia o vrátení vecí „na došetrenie“, zodpovedajúca procesnému režimu § 188 ods. 1 písm. e/ Tr. por. v znení účinnom pred 1. januárom 2006 (zákon č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov), sa stala neaktuálnou prijatím zákona č. 301/2005 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2006. Nová úprava priniesla odstránenie vyšetrovacej zásady zo súdneho konania, s čím je spojené dôkladné uplatnenie zásady zodpovednosti prokurátora za dokázanie viny obžalovaného, teda zásady „dôkazného bremena“. Vykonávanie dôkazov v súdnom konaní, ktoré strany nenavrhlí alebo nezabezpečili, je podľa aktuálnej právnej úpravy možnosťou, nie však už povinnosťou súdu.

Vrátenie vecí prokurátorovi je naďalej spojené s rozhodnutím o odmietnutí obžaloby po predbežnom prejednaní obžaloby senátom, respektíve preskúmaní obžaloby samosudcom (§ 241 ods. 1 písm. f/, § 244 ods. 1 písm. h/ Tr. por.), avšak oproti predchádzajúcej úprave na obmedzenom podklade, spočívajúcom len v závažných procesných chybách, kde zákon demonštratívne uvádza a predovšetkým zdôrazňuje porušenie ustanovení zabezpečujúce práva obhajoby. Tieto chyby sa však týkajú len formálnych náležitostí konania (aj keď garantujúcich spravodlivý proces), nie súdneho prieskumu rozsahu a vecného obsahu dokazovania, ktoré malo byť vykonané v prípravnom konaní jeho orgánmi (§ 2 ods. 10 Tr. por.). Rovnako nemôže byť pri predbežnom prejednaní obžaloby skúmaná kvalita jej dôkaznej argumentácie, ani iné chyby obsahu jej odôvodnenia a z tohto dôvodu obžaloba odmietnutá.

Spravodlivé meritórne rozhodnutie súdu, ktoré má komplexné (obojsmerné) dokazovanie orgánov činných v trestnom konaní v zmysle § 2 ods. 10 Tr. por. umožniť, je v prípade dôkaznej núdze rozhodnutie podľa zásady dôkazného bremena, teda pri pochybnostiach v prospech obžalovaného, čo znamená v neprospech obžaloby. Spravodlivé je, aby každý, kto spáchal trestný čin, bol za jeho spáchanie odsúdený a primerane potrestaný, ale len vtedy, resp. v tom rozsahu, v ktorom mu je vina dokázaná v konaní pred súdom. V tomto konaní rozhoduje súd ako nestranný orgán a zodpovednosť za dokázanie skutku, ktorý sa obžalovanému kladie za vinu, nesie prokurátor (ako žalujúca strana).

Ak má prokurátor niesť zodpovednosť za dokázanie viny obžalovaného v konaní pred súdom a ak má súd v tomto konaní vystupovať ako nestranný orgán, nemožno požadovať, aby súd vo vzťahu k prípravnému konaniu plnil úlohu „prieskumného vyšetrovateľa“ (ktorá v zásade patrí prokurátorovi) a aby svojím rozhodnutím po predbežnom prejednaní, resp. preskúmaní obžaloby určoval, či prokurátor môže a akým spôsobom má uniesť dôkazné bremeno v súdnom konaní (a ako musí byť odôvodnená obžaloba, aby obstála pri uznaní viny).

Okolnosť, či výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania odôvodňujú postavenie obvineného pred súd (§ 234 ods. 1 Tr. por.) je vecou úvahy prokurátora, ktorej opačnou alternatívou z hľadiska dokázania viny vo vzťahu ku skutkovým zisteniam je zastavenie trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. a/ alebo písm. c/ Tr. por.

Porušenie povinnosti zistiť skutkový stav bez dôvodných pochybností a na to nadväzujúcich povinností orgánov činných v trestnom konaní ustanovených v § 2 ods. 10 Tr. por. nie je procesnou chybou v zmysle § 241 ods. 1 písm. f/ Tr. por., respektíve § 244 ods. 1 písm. h/ Tr. por. a nie je sankcionované rozhodnutím o odmietnutí obžaloby a vrátení vecí prokurátorovi podľa naposledy označených ustanovení. Sankciu v tomto prípade predstavuje neunesenie dôkazného bremena prokurátorom v súdnom konaní, a to vo vzťahu ku všetkým skutkovým zisteniam, relevantným ako kvalifikačný moment (z hľadiska podstaty uznania viny je takou sankciou oslobodenie obžalovaného spod obžaloby podľa § 285 písm. a/ alebo písm. c/ Tr. por.).

Procesnou chybou (§ 241 ods. 1 písm. f/, § 244 ods. 1 písm. h/ Tr. por.) sa rozumie nedodržanie formálnych náležitostí postupu a úkonov vo fáze trestného konania, ktorá len vytvára predpoklady pre prejednanie trestnej veci pred súdom, teda v prípravnom konaní. Úprava práv obhajoby, ktorej porušenie je zákonom demonštratívne uvedené ako procesná chyba, sa odvíja od ustanovení § 34 ods. 1 Tr. por. (práva obvineného) a § 44 ods. 2 Tr. por. (práva obhajcu).

Vychádzajúc z uplatnenia zásady dôkazného bremena, z práva (nie povinnosti) súdu vykonávať dôkazy, ktoré strany nenavrhlí (§ 2 ods. 11 Tr. por.) a z pohľadu obmedzenia rozsahu revízneho princípu oproti predchádzajúcej úprave, účinnej pred 1. januárom 2006 (§ 317 ods. 1 súčasne účinného Tr. por.) je potrebné interpretovať i ustanovenie § 321 ods. 1, osobitne písm. c/ Tr. por. (na ktoré poukazuje súd prvého stupňa) - na

podrobnejší rozbor tejto problematiky nie je v odôvodnení rozhodnutia najvyššieho súdu priestor, nakoľko nejde o rozhodnutie v odvolacom konaní.

V súhrne potom platí, že riešenie zvolené Špecializovaným trestným súdom vo svetle procesného práva neobstoí a vec bude potrebné prejednať v súdnom konaní.

V ďalších častiach odôvodnenia uznesenia z 2. apríla 2014 (str. 9-16) sa najvyšší súd podrobne zaoberal a vyrovnal aj s otázkou uplatnenia zásady dôkazného bremena vyhotovovania obrazových a zvukových záznamov technickými prostriedkami (vrátane ich dôkaznej použiteľnosti) monitorovania priestoru prístupného verejnosti pomocou videozáznamu alebo audiozáznamu a jeho dôkaznou použiteľnosťou, vyhotovenia obrazových, zvukových a obrazovo-zvukových záznamov a ich dôkaznej použiteľnosti, otázka skutku (nie v zmysle hodnotenia dôkazov, ale vo vzťahu k použitej kvalifikácii), reagoval na vyjadrenia obvinených, pokiaľ sa týkajú preštudovania spisu. Zaoberal sa a vyrovnal sa v odôvodnení rozhodnutia aj s tvrdenou nemožnosťou oboznámiť sa s vyšetrovacím spisom v skoršom štádiu konania, žiadosťou o vyhotovenie spisu na prípravu obhajoby v súvislosti so sprísnením právnej kvalifikácie, vzatím obvinených do väzby uznesením najvyššieho súdu z 23. apríla 2013, nedoručením uznesenia z 15. apríla 2013 o vylúčení veci, spochybňovaním aplikácie ustanovenia § 21 ods. 1 Tr. por. o podkladoch vylúčenia veci, vyjadrením o prerušení potupu pri výkone dozoru prokurátorom a reagoval aj na dve právne otázky (súdom prvého stupňa tvrdená viazanosť právnym názorom najvyššieho súdu uvedeným vo väzobnom rozhodnutí a návrhom prokurátora, aby bolo nariadené pojednávanie veci v inom zložení senátu).

119.

ROZHODNUTIE

I. Znásilnenie (§ 199 Tr. zák.) a sexuálne násilie (§ 200 Tr. zák.) je rovnorodým, motivačne homogénnym konaním páchatel'a, zameraným na vlastné sexuálne uspokojenie, ktoré zasahuje do slobody rozhodovania poškodenej osoby o svojom sexuálnom živote, a to prostredníctvom jej prinútenia k sexuálnej praktike (praktikám) alebo prostredníctvom zneužitia bezbrannosti na tento účel. Také konanie narúša druhovo rovnaký objekt, ktorý je diferencovaný ochranou jeho špecifických foriem v dvoch rôznych ustanoveniach v osobitnej časti Trestného zákona.

II. Ak páchatel' prinúti násilím alebo hrozbou bezprostredného násilia ženu k súložiu a tiež k inej sexuálnej praktike alebo ak na taký čin zneužije jej bezbrannosť, a tieto sexuálne praktiky (zahŕňajúce súlož) strieda, kumuluje alebo ich vykonáva v bezprostrednej nadväznosti, ide o jednočinný súbeh trestných činov znásilnenia podľa § 199 Tr. zák. a sexuálneho násilia podľa § 200 Tr. zák.

III. Ak ustanovenie osobitnej časti Trestného zákona počíta pri popise objektívnej stránky trestného činu s viacerými možnosťami spáchania trestného činu, je v súlade s ustanovením § 163 ods. 1, ods. 3 Tr. por., ak právna veta v odsudzujúcom rozsudku obsahuje len tú časť citácie dotknutého ustanovenia, ktorá zodpovedá súdom zistenému skutku.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 22. októbra 2013, sp. zn. 2 Tdo 49/2013).

Vyššie uvedeným rozsudkom najvyšší súd o dovolaní obvineného P. V. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 9. februára 2011, sp. zn. 2 To 113/2010, rozhodol tak, že uvedeným rozsudkom krajského súdu bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. porušený zákon v ustanoveniach § 8 ods. 1 a § 41 ods. 2 Tr. zák. a § 321 ods. 3 Tr. por. v neprospech obvineného P. V. Dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a zrušil aj všetky rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Krajskému súdu v Žiline prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Žiline (ďalej len krajský súd) zrušil podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Tr. por. rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš (ďalej len okresný súd) č. k. 1T/22/2009-334 z 30. marca 2010 v spojení s uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 1T/22/2009-358 z 24. júna 2010 v časti vo výroku o treste a podľa § 199 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 36 písm. j), § 38 ods. 2, 3 Tr. zák., § 41 ods. 1, 2 Tr. zák. odsúdil obvineného P.V. na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem) rokov a 4 (štyri) mesiace.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Rozsudkom okresného súdu bol obvinený P. V. uznaný za vinného v bode 1/ zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Tr. zák. a v bode 2/ zo zločinu sexuálneho násilia podľa § 200 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že:

1/ dňa 27. júla 2007 v čase približne medzi 20.30 hod. až 21.30 hod. v J., okres L.M., v samostatnom objekte označenom ako "P.", číslo popisné X. patriacom k M. chate v izbe na prízemí označenej ako súkromný byt, zneužil bezbrannosť I. M., trvale bytom L. M., zapríčinenú nadmerným požitím alkoholických nápojov, s touto bez jej súhlasu vykonal súlož,

2/ dňa 27. júla 2007 v čase približne medzi 20.30 hod. až 21.30 hod. v J., okres L. M., v samostatnom objekte označenom ako "P.", číslo popisné X., patriacom k M. chate v izbe na prízemí označenej ako súkromný byt, zneužil bezbrannosť I. M., trvale bytom L. M., zapríčinenú nadmerným požitím alkoholických nápojov bez jej súhlasu s ňou vykonal sexuálne praktiky tým spôsobom, že keď si sama ľahla na posteľ a následne zaspala, vyzliekol jej nohavičky, rozťahal jej nohy a vkladal do jej pošvy svoje prsty a policajný obušok.

Za to mu okresný súd uložil podľa § 199 ods. 1, § 38 ods. 2, § 36 písm. j), § 37 písm. h), § 41 ods. 2 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem) rokov a 4 (štyri) mesiace.

Podľa § 49 ods. 2 písm. a) Tr. zák. zaradil obvineného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodenú I. M. odkázal s nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie.

Opravným uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš z 24. júna 2010, sp. zn. 1/T/22/2009, bola podľa § 174 ods. 1 Tr. por. opravená písárska chyba vo vyhotovenom rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš tak, že namiesto § 49 ods. 2 písm. a) Tr. zák. má správne znieť ust. § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák., a to v časti vo výroku o zaradení obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie obvinený P. V. písomným podaním obhajcu z 9. júla 2013.

Ako právny dôvod dovolania označil dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Podľa uvedeného ustanovenia dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Vecne (§ 374 ods. 1 Tr. por.) argumentuje v niekoľkých smeroch.

Namieta nesprávnu aplikáciu § 41 ods. 2 Tr. zák., nakoľko súdom zistený skutkový stav je prezentovaný ako dva samostatné skutky, ale toto súvislé sexuálne násilie môže byť len jednočinným súbehom trestných činov (zločinov) znásilnenia a sexuálneho násillia. To vylučuje použitie asperačnej zásady v zmysle vyššie označeného ustanovenia.

Vo výroku napadnutého rozsudku je konštatovaný stav bezbrannosti vyvolaný nadmerným požitím alkoholu bez toho, aby bol tento záver podporený ďalšími skutkovými konštatáciami, ako je množstvo alkoholu v krvi alebo vonkajšie prejavy.

Nesprávne sú vo výroku rozsudku okresného súdu uvedené právne vety, nakoľko sa obvinenému kladú za vinu oba alternatívne spôsoby spáchania trestných činov podľa § 199 ods. 1 a § 200 ods. 1 Tr. zák., teda donútenie ženy k súložiu a k iným sexuálnym praktikám, aj zneužitie na taký čin jej bezbrannosti.

Zvyšná rozsiahla časť dovolacích námietok sa týka skutkových zistení, z ktorých vyplynulo uznanie obvineného za vinného.

Ide o objektívne zistenie hladiny alkoholu v krvi vo vzťahu k zisteniu stavu bezbrannosti, rovnako tak vo vzťahu ku tejto okolnosti aj o tvrdenie absencie akýchkoľvek iných dôkazov, podporujúcich úmyselné konanie obvineného proti vôli poškodenej. Konkrétne v tomto smere namieta videonahrávku výpovede svedkov, obsah znaleckého posudku a lekárskej správy, ďalej úvahy súdu súvisiace s nezisťovaním obvineného, či poškodená užíva antikoncepciu, ako aj podanie trestného oznámenia až na základe iniciatívy matky poškodenej a po zistení samotnej poškodenej, že sexuálne praktiky boli zverejnené na internete.

Dovolateľ vo vzťahu k možnosti preskúmať skutkový stav v dovolacom konaní poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky a Ústavného súdu Českej republiky, podľa ktorých je možné pri dovolacom prieskume zasiahnuť do skutkového stavu v prípade extrémneho nesúladu medzi skutkovými zisteniami a vykonanými dôkazmi. Podľa tohto rozhodnutia je záver o nemožnosti preskúmať skutkový stav v dovolacom konaní príliš reštriktívny.

Finálne navrhuje zrušiť rozsudky krajského a okresného súdu pre porušenie zákona a okresnému súdu prikázať, aby vec znovu prerokoval a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) preskúmal dovolanie a zistil, že netrpí formálnymi vadami, ktoré by mali za následok jeho odmietnutie. Zároveň zistil, že dovolanie je sčasti dôvodné.

Je potrebné prisvedčiť dovolaniu v prvej z uplatňovaných námietok, týkajúcej sa nesprávneho posúdenia skutkového deja ako viacčinného súbehu trestných činov, čo podmienilo aplikáciu asperačnej zásady v zmysle § 41 ods. 2 Trestného zákona.

Správne uvádza krajský súd, že v prípade viacerých následkov je jednota skutku zachovaná, ak všetky následky boli spôsobené aspoň sčasti jedným konaním. Mýli sa však v tom, že v prejednávanej veci išlo o dve rôzne konania.

Kritériom rozlíšenia jednočinného a viacčinného súbehu trestných činov, pri viacerých následkoch spôsobených tým istým páchatelom pri tej istej udalosti, je kvalitatívna odlišnosť (alebo naopak jej deficit) konania páchatel'a.

Teda, ak aj ide o súbežné alebo pri tej istej udalosti na seba priamo nadväzujúce konanie páchatel'a, môže ísť o viacčinný súbeh trestných činov (k tomu pozri rozhodnutie 46 publikované v zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky čiastka 4/2013).

Znásilnenie a sexuálne násilie je rovnorodým, motivačne homogénnym konaním páchatel'a, zameraným na vlastné sexuálne uspokojenie, ktoré zasahuje do slobody rozhodovania poškodenej osoby o svojom sexuálnom živote, a to prostredníctvom jej prinútenia k sexuálnej praktike (praktikám) alebo prostredníctvom zneužitia bezbrannosti na tento účel. Také konanie narúša druhovo rovnaký objekt, ktorý je diferencovaný ochranou jeho špecifických foriem v dvoch rôznych ustanoveniach v osobitnej časti Trestného zákona.

Ak páchatel' prinúti násilím alebo hrozbou bezprostredného násilia ženu k súložiu a tiež k inej sexuálnej praktike alebo ak na taký čin zneužije jej bezbrannosť, a tieto sexuálne praktiky (zahŕňajúce súlož) strieda, kumuluje alebo ich vykonáva v bezprostrednej nadväznosti, ide o jednočinný súbeh trestných činov znásilnenia podľa § 199 Tr. zák. a sexuálneho násilia podľa § 200 Tr. zák.

Na tej istej porovnávacej báze - ak páchatel' v bezprostrednej nadväznosti prinúti poškodenú osobu k viacerým sexuálnym praktikám (napríklad k orálnemu sexu a análnemu sexu), pôjde o jeden skutok (trestný čin sexuálneho násilia), nie o viacčinný rovnorodý súbeh trestných činov ani o dva čiastkové útoky takého pokračovacieho trestného činu, aj keď spôsob výkonu oboch sexuálnych praktík je odlišný.

Je ešte potrebné uviesť, že dovolací súd je podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. viazaný skutkom zisteným napadnutým rozhodnutím, respektíve jemu predchádzajúcim rozsudkom (správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže skúmať a meniť).

To sa týka v preskúmvanej veci dvoch skutkov, teda skutkovej časti výroku o vine. Ich formulácia je taká, že na rovnakom mieste a v rovnakom čase mal obvinený využiť bezbrannosť poškodenej na vykonanie súložie (skutok 1) a na výkon manuálno-inštrumentálnej sexuálnej praktiky popísanej pri skutku v bode 2, pričom nie je možné rozlíšiť, či najprv došlo ku súložiu alebo k inej sexuálnej praktike (tieto okolnosti dovolací súd nehodnotí na základe vykonaných dôkazov, ale posudzuje výlučne na základe skutkovej vety, respektíve viet vo výroku rozsudku). Ako však už bolo uvedené, časová postupnosť oboch fáz konania obvineného na záveroch dovolacieho súdu nič nemení.

Na základe uvedeného, najvyšší súd pri použití ustanovení uvedených vo výroku tohto rozsudku vyslovil porušenie zákona v ustanovení § 41 ods. 2 Tr. zák. v neprospech obvineného - ide o nesprávnosť právnej kvalifikácie činu, chybné kvalifikované ako viacčinný súbeh trestných činov, čo sa prejavilo aj nesprávnym použitím ustanovenia § 41 ods. 2 Tr. zák. pri ukladaní trestu. Porušené bolo aj ustanovenie § 321 ods. 3 Tr. por., nakoľko pri jeho správnom použití mal byť zrušený aj výrok o vine a upravený do podoby jedného skutku, pričom nejde o zmenu skutkových zistení, len o preformuláciu na účel odstránenia kvalifikačnej chyby (v príslušnej časti nového výroku o vine).

Porušenie ustanovenia § 41 ods. 2 Tr. zák., ktoré určuje postup pri ukladaní trestu za viacčinný súbeh úmyselných trestných činov, je aj porušením ustanovenia § 8 Tr. zák., teda samotnej legálnej definície trestného činu.

Na vyššie uvedené nadväzuje zrušenie napadnutého rozhodnutia a na ňaj obsahovo nadväzujúcich rozhodnutí a vrátenie veci krajskému súdu na opätovné prerokovanie a rozhodnutie v potrebnom rozsahu, a to pri viazanosti právnym názorom dovolacieho súdu v zmysle § 391 ods. 1 Tr. por. (čo si v tomto prípade vyžiada i úpravu skutkovej časti výroku o vine, ako bola popísaná vyššie, a to po zrušení tohto výroku v novom konaní o odvolaní obvineného, pričom zákonný dôvod zrušenia rozsudku okresného súdu krajským súdom - § 321 ods. 1 písm. d) Tr. por. - sa nemení).

Pre úplnosť je potrebné pripomenúť aj zákaz zmeny k horšiemu v zmysle § 391 ods. 2 Tr. por., ktorý platí univerzálne, teda pokiaľ ide o skutkové zistenia znevýhodňujúce obvineného, právnu kvalifikáciu, uložený trest i výrok o náhrade škody, a to vo vzťahu k rozhodnutiu vymedzenému súhrnom rozhodnutí okresného a krajského súdu. Ako už bolo uvedené, pri preformulácii skutkovej časti výroku o vine nepôjde o zmenu skutkových zistení v neprospech obvineného (je potrebná na opačne zameraný účel).

Pri opätovnom rozhodovaní potom nebude pri ukladaní trestu použité ustanovenie § 41 ods. 2 Tr. zák., v nadväznosti na to však ani ustanovenie § 38 ods. 3 Tr. zák. (túto súvislosť, vylučujúcu v danej situácii súčasné použitie oboch ustanovení objasňuje vo svojom rozhodnutí aj krajský súd), pričom celkovým výsledkom popísaného postupu nebude zmena v neprospech obvineného, ale zlepšenie jeho postavenia.

Keďže sa pri novom rozhodovaní nepoužije ustanovenie § 41 ods. 2 Tr. zák., stráca opodstatnenie úvaha o spôsobe jeho použitia v zmysle čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a § 2 ods. 1 Tr. zák., teda v znení tohto ustanovenia účinnom od vyhlásenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2012, sp. zn. PL ÚS 106/2011, v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, teda od 21. decembra 2012. Zároveň už nebude aktuálne ustanovenie o právnych účinkoch označeného nálezu pre pôvodné rozhodnutie v zmysle § 41 b ods. 1 zák. č. 38/1993 Z.z. v znení neskorších predpisov.

Ostatné dovolacie námietky nie sú dôvodné, s výnimkou popísanou v závere tohto odôvodnenia, ktorá by nebola bez vyššie rozobranej chyby rozhodovania dôvodom zrušenia napadnutého rozhodnutia.

Predovšetkým nemožno v dovolacom konaní (pri dovolaní podanom z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por.) uplatniť námietky proti skutkovým zisteniam, a teda ani proti hodnoteniu dôkazov a proti okolnosti, prečo súd dospel k záveru o určitom skutkovom zistení z určitého dôkazu (dôkazov) a nevykonal na tento účel iný dôkaz z vlastnej iniciatívy, alebo zamietol uplatnený dôkazný návrh strany.

Táto problematika je v nadväznosti na ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. časť vety za bodkočiarkou (správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť) dostatočne rozpracovaná v konštantnej judikatúre Najvyššieho súdu - pozri, napríklad rozhodnutie 7 publikované v Zbierke Stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky čiastka 1/2011.

Preto nie je možné zaoberať sa najrozsiahljšou skupinou námietok obsiahnutých v dovolacom podaní, ktorá je takto zameraná (a ktorá je obsahovo popísaná vyššie).

K nálezom Ústavného súdu Českej republiky a rozhodnutiu Najvyššieho súdu Českej republiky, uvádzaným dovolateľom, je potrebné uviesť, že úprava Trestného poriadku Slovenskej republiky (na rozdiel od úpravy v § 265b ods. 1 písm. g) Trestného rádu Českej republiky) obsahuje nielen pozitívne vymedzenie dotknutého dovolacieho dôvodu (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia), ale aj vymedzenie negatívne, citované v príslušnej časti ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. vyššie (zákaz skúmať a meniť správnosť a úplnosť súdom zisteného skutku).

Porušenie tohto výslovného zákazu by znamenalo, že dovolací súd si atrahuje pôsobnosť, ktorá mu nepatrí a stiera tak rozdiel medzi riadnym a mimoriadnym opravným prostriedkom (odvolaním a dovolaním). Tým by bol svojvoľne negovaný princíp ustanovený v článku 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (konanie štátneho orgánu len v medziach ústavy a na základe zákona), ktorý je jedným zo základných postulátov právneho štátu, nevyhnutným aj pre ochranu základných práv a slobôd občanov.

Pokiaľ ide o konštatovanie v skutkovej vete výroku rozsudku stavu bezbrannosti poškodenej, táto skutková okolnosť (zodpovedajúca zákonnému znaku oboch dotknutých trestných činov) môže byť vo formulácii výroku o vine uvedená aj bez súčasného uvedenia hladiny alkoholu v krvi, ktorá tento stav vyvolala a

bez popisu vonkajších prejavov takej bezbrannosti. Je opäť výsledkom hodnotenia dôkazov úvaha súdu, ktorou k zisteniu stavu bezbrannosti dospel (jej prieskum bol predmetom odvolacieho, nie však už aktuálne dovolacieho konania). Právna kvalifikácia činu teda nie je uvedenou okolnosťou spochybnená (respektíve žiadna z oboch použitých právnych kvalifikácií).

Je naopak potrebné súhlasiť s dovolateľom, že v právnej vete výroku o vine nemá byť citované celé znenie ustanovenie § 199 ods. 1 a § 200 ods. 1 Tr. zák.

Donútenie násilím alebo jeho bezprostrednou hrozbou je alternatívou zneužitia stavu bezbrannosti ženy na nedobrovoľný výkon súložie, respektíve na nedobrovoľný výkon inej sexuálnej praktiky. Tieto alternatívy môžu byť v konkrétnom prípade použité vo vzájomnej nadväznosti (stav bezbrannosti vyvolaný použitým násilím), v prejednávanej veci však podľa skutkových zistení súdu tomu tak nie je.

Ak ustanovenie osobitnej časti Trestného zákona počíta pri popise objektívnej stránky s viacerými možnosťami spáchania trestného činu, v odsudzujúcom rozsudku musí právna veta obsahovať len tú časť citácie dotknutého ustanovenia, ktorá zodpovedá súdom zistenému skutku.

Ak páchatel' pri trestnom čine znásilnenia alebo sexuálneho násillia použije násillie alebo jeho bezprostrednú hrozbu na donútenie ženy k súložl alebo na donútenie iného k iným sexuálnym praktikám, alebo ak na taký čin výlučne (bez takého donútenia) zneužije bezbrannosť ženy (iného), v právnej vete výroku o vine odsudzujúceho rozsudku sa uvedie len príslušná časť znenia skutkovej podstaty podľa § 199 ods. 1 alebo § 200 ods. 1 Tr. zák., obsahujúca formuláciu buď o použití násillia alebo jeho bezprostrednej hrozby na donútenie ženy (iného) k súložl (iným sexuálnym praktikám), alebo o zneužití stavu bezbrannosti na taký čin, nie celé znenie dotknutého ustanovenia.

Uvedenú okolnosť bude potrebné zohľadniť pri novom rozhodovaní, sama osebe by však nebola dôvodom na zrušenie napadnutého rozhodnutia, a to v dôsledku aplikácie § 371 ods. 5 Tr. por. (zistené porušenie zákona pri právnej kvalifikácii činu zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného).

Dovolací súd rozhodoval na neverejnom zasadnutí podľa § 382a Tr. por., pričom rozsudok verejne vyhlásil v zmysle čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

120.

ROZHODNUTIE

Rozsah činu pri trestnom čine podľa § 172 Tr. zák. nie je závislý na postavení páchatel'a ako výrobcu, predajcu, alebo na jeho zaradení v reťazci predaja omamnej látky alebo psychotropnej látky (ďalej len droga). Kvantifikácia rozsahu činu zodpovedá hodnote drogy pri predaji koncovým užívateľom (konzumentom). V tomto zmysle nemožno zohľadniť nižšiu cenu pri prvotnom zadovážení drogy od jej výrobcu sprostredkovateľským medzičlánkom oproti jej nárastu až po cenové maximum pri finálnej dodávke konzumentovi.

Rozsah činu určený vyššie uvedeným spôsobom sa vzťahuje na všetky formy aktívnej a pasívnej manipulácie s drogou, uvedené v § 172 ods. 1 Tr. zák.

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. januára 2014, sp. zn. 2 Tdo 74/2013).

Vyššie označeným uznesením najvyšší súd na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného R. M. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 20. septembra 2011, sp. zn. 1To/50/2011, podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Nitre (ďalej len krajský súd) podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. d/, písm. e/, ods. 2 Tr. por. zrušil rozsudok Okresného súdu Nitra (ďalej len okresný súd) zo 4. júla 2011, sp. zn. 2T/94/2010, vo výrokoch o trestoch týkajúcich sa obžalovaných N. H. D. a T. D. C.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. týmto obžalovaným uložil podľa § 172 ods. 2 Tr. zák., zistiac u oboch obžalovaných poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písm. e/, písm. j/, písm. l/, písm. n/ Tr. zák., nezistiac priťažujúcu okolnosť, postupom podľa § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., za použitia § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c/ Tr. zák., každému samostatne trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) rokov nepodmienečne.

Podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. oboch obžalovaných na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 65 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. uložil každému obžalovanému samostatne trest vyhostenia na 10 (desať) rokov.

Podľa § 319 Tr. por. odvolania obžalovaných R.M. a P.M., zamietol, pretože zistil, že nie sú dôvodné.

Odvolaniami napadnutým rozsudkom okresný súd uznal obžalovaného R. M., obžalovaného P. M., obžalovaného N. H. D. a obžalovaného T. D. C. za vinných zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a/, písm. c/, písm. d/, ods. 2 písm. c/, písm. e/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. i/ Tr. zák. na skutkovom základe, že :

obvinení R.M., P.M., N.H.D a T.D.C spoločne s ďalšími doposiaľ neustálenými osobami, ako členovia organizovanej skupiny páchatel'ov pôsobiacej na území Nitrianskeho kraja v období najmenej od mesiaca apríl 2010 až do dňa 08. júna 2010, spoločným vzájomne koordinovaným konaním spočívajúcim v presne dohodnutom spôsobe del'by úloh a za účelom získania finančného profitu vyrábali, zadovážovali si a prechovávali rastliny rodu cannabis (konopa), ktoré pestovali s úmyslom ich ďalšieho spracovania a distribúcie, kde konanie tejto skupiny páchatel'ov koordinoval a riadil obvinený R. M. a to tak, že na základe žiadosti doposiaľ neustálenej osoby vietnamskej národnosti vystupujúcej pod menom „K.“ našiel, zabezpečil a prenajal na meno inej osoby objekt bývalého mlynu „L.“ na N. ulici č. X. v obci R., do ktorého objektu spoločne s obvineným P. M. postupne priviezol rôzne vykurovacie, osvetľovacie a odsávacie systémy za účelom zvýšenia kvality pestovaných rastlín a napokon aj samotné sadenice konope a následne prostredníctvom ďalších nestotožnených osôb prišli do uvedeného objektu obvinení N. H. D. a T. D. C., ktorí vykonali montáž a zabezpečovali prevádzku jednotlivých technológií ako aj samotné pestovanie rastlín konope s tým, že obvinený P. M. zabezpečoval stráženie objektu a vykonávanie pomocných prác a obvinený R. M. zabezpečoval všetkým trom obvineným stravu a spoločne s ďalšou nestotožnenou osobou realizoval platby nájomného za prenajatý priestor a súčasne udeľoval pokyny k pestovaniu konope a to až do dňa 08. júna 2010,

kedy pri domovej prehliadke vykonanej v uvedenom dome ako aj v priestoroch bývalého mlynu „L.“ bolo príslušníkmi Policajného zboru v jednotlivých miestnostiach týchto objektov nájdených a zaistených spolu celkovo 598 kusov zelených rastlín konope s upotrebitelnou hmotnosťou 1337,27 g s priemernou koncentráciou účinnej látky tetrahydrokanabinolu (THC) od 4,0 % až do 5,5% hmotnostných a súčasne 2,212 kg sadeníc rastlín konope s priemernou koncentráciou účinnej látky tetrahydrokanabinolu (THC) 3,9% hmotnostných, z ktorého celkového množstva by sa dalo vyrobiť spolu najmenej 3,073 obvyklých jednorazových dávok drogy v hodnote minimálne 10 140,90 eur, pričom konopa je v zmysle zákona č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších právnych predpisov zaradená do I. skupiny omamných látok a THC (ako účinná látka konope) je v zmysle uvedeného zákona zaradený do I. skupiny psychotropných látok.

Za to uložil tresty odňatia slobody vo výmere uvedenej vo výroku prvostupňového rozsudku.

Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie obvinený R. M. podaním obhajcu doručeným okresnému súdu 31. júla 2013.

Ako právny dôvod dovolania uplatnil dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

Vecne (§ 374 ods. 2 Tr. por.) dovolateľ argumentoval nasledovne:

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. vidí dovolateľ v týchto okolnostiach:

1. Nesprávna právna kvalifikácia skutku z pohľadu ustanovení § 172 a § 173 Tr. zák.

V predmetnej trestnej veci je záver o vine postavený na právnej kvalifikácii skutku podľa § 172 Tr. zák., pričom skutok sa týka zaistenia živých rastlín konope a tento skutok je potrebné preto právne posúdiť podľa § 173 Tr. zák.

Poukazujem v tomto smere na právne závery uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3 Tdo 43/2012, zo dňa 13. februára 2012, kde súd uzatvoril, že samotné zelené rastliny rodu Cannabis sú predmetom určeným na nedovolenú výrobu omamnej látky, psychotropnej látky v zmysle ustanovenia § 173 Tr. zák., pretože získanie požívateľnej (užívateľnej) drogy z tejto rastliny predpokladá ďalšie technologické spracovanie zrezaním z koreňa, sušením resp. vylúhovaním, pričom pre získanie účinnej drogy musí sušina obsahovať viac ako 0,3 % THC (str. 6 citovaného rozhodnutia).

2. Nesprávna právna kvalifikácia z pohľadu ustanovenia § 125 a § 126 Tr. zák.

Vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by sa dovolateľ dopustil spáchania skutku vo väčšom rozsahu.

Hodnota zaistenej drogy nebola bez akýchkoľvek logicky odôvodnených pochybností preukázaná.

Z vyčíslenia hodnoty zaistenej drogy Národnou protidrogovou jednotkou zo dňa 6. septembra 2010 vyplýva, že hodnota drogy v ňom uvedená platí iba za predpokladu, že množstvo drogy predávané na čiernom trhu ako dávka zodpovedá obvykle jednorazovej dávke drogy uvedenej v žiadosti vyšetrovateľa.

V žiadosti vyšetrovateľa bol uvedený počet dávok podľa znaleckého posudku KEÚ PZ, č. p. PPZ-8332/KEU-BA-EXP-2010, zo dňa 10. augusta 2010.

Z uvedeného vyplýva, že hodnota drogy je určená správne iba za predpokladu, že to, čo za dávku považuje KEÚ PZ je totožné s tým, čo sa ako dávka predáva na čiernom trhu za sumu uvedenú vo vyjadrení NPJ, čo dokazovanie na hlavnom pojednávaní nepotvrdilo.

Mjr. Ing. M. K. za KEÚ PZ na hlavnom pojednávaní dňa 11. marca 2011 nevedel potvrdiť totožnosť rozsahu dávok, rovnako to nevedel na tom istom hlavnom pojednávaní potvrdiť ani Ing. M. Š za NPJ.

Samotné vyčíslenie hodnoty drogy zo dňa 6. septembra 2010 pritom upozorňuje na spornosť totožnosti dávok v ponímaní KEÚ PZ a realitou čierneho trhu.

Hodnota drogy teda doteraz určená nebola, pretože nevieme, či môžeme násobiť počet dávok určených KEÚ PZ s hodnotou dávky podľa NPJ, nevieme totiž, či ide o rovnaké dávky čo do hmotnosti a obsahu účinných látok.

Rovnako je nepreukázané, že by dovolateľ mal úmysel drogu predávať po dávkach, nevyplýva to z procesne vykonaného dokazovania.

Hodnota drogy určená podľa dávok je iná, než hodnota drogy, ktorá sa predáva v iných množstvách (poukazujem na výpoveď Ing. M. Š. za NPJ na hlavnom pojednávaní dňa 11. marca 2011).

Poukazujem v tomto smere na právne závery uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 32/2012 zo dňa 27. novembra 2012.

3. Nesprávna právna kvalifikácia z pohľadu ustanovenia § 138 písm. i/ Tr. zák., § 129 ods. 2 Tr. zák. a § 15 Tr. zák.

Z vykonaného dokazovania nevyplývajú skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver, že obžalovaní tvorili organizovanú skupinu, pretože celkom chýba preukázanie zavinenia vo vzťahu k tomuto znaku skutkovej podstaty trestného činu.

Je pravdou, že členovia organizovanej skupiny sa nemusia navzájom poznať, ale ich zavinením musí byť pokrytá ich vedomosť o ich účasti na organizovanej trestnej činnosti.

V súvislosti s dovolateľom nebol vykonaný dôkaz, ktorý by jednoznačne bez akýchkoľvek pochybností umožnil urobiť záver, že vedel, že nosil stravu a vykonal niektoré ďalšie činnosti s vedomím, že sa dopúšťa trestného činu a že bolo dokazovaním vyvrátené jeho tvrdenie, že len za peniaze urobil činnosť objednanú treťou osobou.

Toto sa prejavilo v rozsudku aj v tom, že vo výroku rozsudku v skutkovej vete uvádza prvostupňový súd, že dovolateľ, obžalovaný R.M., koordinoval a riadil konanie skupiny a v odôvodnení rozsudku uvádza, že toto robila neznáma osoba vietnamskej národnosti.

Dovolateľ tvrdí, že chýba jeho zavinenie vo vzťahu k právnej kvalifikácii skutku v smere, že bol spáchaný organizovanou skupinou a podporne poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 8 Tdo 237/2010, zo dňa 28. apríla 2010.

Na základe uvedeného obvinený navrhuje napadnutý rozsudok pre porušenie zákona v jeho neprospech v ním uvedených ustanoveniach zrušiť a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. vec prikázať krajskému súdu na opätovné prerokovanie a rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) vec predbežne preskúmal (§ 378 Tr. por.) a zistil, že nie je dôvod na odmietnutie dovolania z formálnych dôvodov § 382 písm. a/, písm. b/ alebo písm. d/ až písm. f/ Tr. por.

V súvislosti s okolnosťou uplatňovanou z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. zistil, že jej uplatneniu nebráni prekážka neuplatnenia tejto okolnosti už v pôvodnom konaní (§ 371 ods. 4 Tr. por.).

Zároveň však dovolací súd zistil, že je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

K námietke nesprávnej právnej kvalifikácie z pohľadu ustanovení § 172 a § 173 Tr. zák.

Okolnosť, že zaistené rastliny konope neboli doposiaľ upravené do podoby sušiny, použiteľnej na aplikáciu drogy fajčením, nespochybňuje charakter dotknutého materiálu ako omamnej látky a psychotropnej plátky v zmysle § 2 ods. 1 a ods. 2 zákona číslo 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov. Výrok rozsudku špecifikuje počet a hmotnosť rastlín a ich sadeníc, priemernú koncentráciu účinnej látky THC v nich, ako aj spôsobilosť na výrobu drogy vo vyčíslenom množstve obvykle jednorazových dávok. Rastliny rodu Cannabis (konopa) sú v naposledy označenom zákone výslovne uvedené v zozname omamných látok v I. skupine a látka THC, chemicky tetrahydrokanabinoly, je v ňom výslovne uvedená v zozname psychotropných látok I. skupiny.

Bolo by preto kvalifikačne nesprávne neposúdiť zistený skutok podľa § 172 Tr. zák. a posúdiť ho podľa § 173 Tr. zák., ako to navrhuje dovolateľ, ale aj použiť ustanovenie § 173 Tr. zák. na kvalifikáciu činu paralelne. Zadováženie predmetov určených na nedovolenú výrobu drogy je v tomto kontexte konzumované a kvalifikačne pokryté použitím ustanovenia § 172 Tr. zák., ktoré poskytuje dotknutému spoločenskému záujmu primárnu ochranu - to sa v prejednávanej veci týka vykurovacích, osvetľovacích a odsávacích systémov, uvedených vo výroku rozsudku. Preto nejde o jednočinný súbeh trestných činov (k tomu pozri aj rozhodnutie 4 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky čiastka 1/2013).

Uplatnená námietka je teda nedôvodná.

K námietke nesprávnej právnej kvalifikácie z pohľadu ustanovenia § 125 a § 126 Tr. zák.

Čo sa týka väčšieho rozsahu činu (§ 172 ods. 2 písm. e/ Tr. zák.) odvodenú od hodnoty drogy, táto hodnota je vo výroku rozsudku súdu prvého stupňa konštatovaná (10 140,90 eur). To kvalifikačne zodpovedá ustanoveniu § 125 ods. 1 Tr. zák.

Úvahy, ktorými súd na podklade znaleckého dokazovania k takému zisteniu dospel, nie sú v dovolacom konaní preskúmateľné, nakoľko podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolací súd nemôže zistený skutok skúmať a meniť.

Nie je spochybnená hodnota drogy odvodená od počtu obvykle jednorazových dávok.

Vo vzťahu k vyššie uvedenému je potrebné zaujať stanovisko, že pri aplikácii § 172 Tr. zák. je téza o tzv. „veľkoobchodnej“ cene drogy, predávanej vo väčšom množstve (nie po dávkach), zásadne nesprávna.

Pri trestnoprávnom postihu výroby, prechovávaní a obchodovania s omamnými látkami, psychotropnými látkami, jedmami a prekurzormi, okrem neoprávneného prechovávaní pre vlastnú potrebu, je zohľadnený účel tejto nelegálnej činnosti, resp. súboru na seba nadväzujúcich činností. Tým je majetkový prospech, v konečnom dôsledku nedosiahnuteľný bez fyzickej aplikácie dotknutej látky jej koncovými užívateľmi.

Rozsah činu pri trestnom čine podľa § 172 Tr. zák. nie je závislý na postavení páchatel'a ako výrobcu, predajcu, alebo na jeho zaradení v reťazci predaja omamnej látky, psychotropnej látky, jedu alebo prekurzora (ďalej len droga). Kvantifikácia rozsahu činu zodpovedá hodnote drogy pri predaji koncovým užívateľom (konzumentom). V tomto zmysle nemožno zohľadniť nižšiu cenu pri prvotnom zadovážení drogy od jej výrobcu sprostredkovateľským medzičlánkom až po jej finálnu dodávku konzumentovi.

Rozsah činu určený vyššie uvedeným spôsobom sa vzťahuje na všetky formy aktívnej a pasívnej manipulácie s drogou, uvedené v § 172 ods. 1 Tr. zák. Uplatnená námietka je teda nedôvodná.

K námietke nesprávnej právnej kvalifikácie z pohľadu ustanovenia § 138 písm. i/ Tr. zák., § 129 ods. 2 Tr. zák. a § 15 Tr. zák.

Vo výroku rozsudku je jednoznačne konštatované, že konanie skupiny páchatel'ov riadil a koordinoval obvinený R. M. Táto formulácia vylučuje pochybnosť o tom, či je okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby v zmysle § 172 ods. 2 písm. c/, § 138 písm. i/ Tr. zák., pokrytá zavinením. Z povahy veci naopak vyplýva, že ide o priamy úmysel v zmysle § 15 písm. a/ Tr. zák., a teda nemôže ísť o neobmyšľané zavinenie, ktoré inak (z pohľadu právnej úpravy vo všeobecnosti) postačuje v zmysle § 18 písm. b/ Tr. zák.

Formulácia skutku zároveň z pohľadu objektívnej stránky zodpovedá kritériám organizovanej skupiny v zmysle § 129 ods. 2 Tr. zák.

Ako už bolo uvedené, zistený skutok nemôže dovolací súd skúmať a meniť (§ 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.). Uplatnená námietka je teda nedôvodná.

Najvyšší súd sa podrobne zaoberal aj námietkou dovolateľ'a, pokiaľ sa týka dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. so záverom, že nie je splnená.

121.

ROZHODNUTIE

Dovolací súd môže pri posudzovaní dôvodu dovolania uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. hodnotiť i potrebnú (vyššiu než nepatrnú) závažnosť prečinu (§ 10 ods. 2 Tr. zák.) a opierať sa pritom o dôkazy, ktoré boli v súdnom konaní vykonané; nesmie však skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku (§ 371 ods. 1 písm. i/. časť vety za bodkočiarkou Tr. por.).

(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 15. apríla 2014, sp. zn. 2 Tdo 17/2014).

Na neverejnom zasadnutí konanom 15. apríla 2014 o dovolaní obvinenej JUDr. V. R. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. septembra 2013, sp. zn. 3To/45/2013, rozhodol najvyšší súd tak, že podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvinenej odmietol.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Žiline (ďalej len krajský súd) podľa § 321 ods. 1 písm. d/, e/, ods. 3 Tr. por. zrušil rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn. 2T/35/2009 z 3. decembra 2012 vo výroku o vine v bodoch 2/ a 3/ pre prečin krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 Tr. zák. a prečin ohovárania podľa § 373 ods. 1 Tr. zák. a vo výroku o treste.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por., § 360 ods. 2 Tr. zák., § 56 ods. 1, 2 Tr. zák., § 38 ods. 2, 3 Tr. zák. (§ 36 písm. j/) obžalovanú odsúdil na peňažný trest vo výmere 500 Eur s náhradným trestom odňatia slobody na 1 (jeden) mesiac.

Obžalovanú oslobodil podľa § 285 písm. b/ Tr. por. spod obžaloby pre skutky uvedené v jej bodoch 2/ a 3/ (skutky 2/ a 3/ odsudzujúceho výroku odvolaním napadnutého rozsudku).

Týmto rozsudkom, teda rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš z 3. decembra 2012, sp. zn. 2T/35/2009, bola JUDr. V.R. v časti, v ktorej zostal rozsudok okresného súdu rozsudkom krajského súdu nedotknutý, uznaná za vinnú z prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., ktorého sa dopustila tak, že

po tom, ako bol podaný na Okresný súd Poprad dňa 14.5.1996 návrh na vydanie predbežného opatrenia o povolenie vstupu jej a Z.S. na pozemok Š.V. a jeho manželky E.V. za účelom opravy oporného múru oddeľujúceho pozemok Z.S. a poškodených, začala sa opakovane E.V. a Š.V. slovne vyhrážať, že ak predmetný oporný múr neopravia na vlastné náklady, tak ich psychicky zničí, pripraví poškodeného o zamestnanie, ďalej po podaní návrhu na ochranu osobnosti navrhovateľky Z.S. na Okresnom súde Kežmarok dňa 16.4.1998, ktorým sa domáhala nemajetkovej ujmy v sume 50.000,- Sk, ako aj trov konania a po jeho zamietnutí rozsudkom sp. zn. 3C/936/1998 zo dňa 30.4.1999 požadovala od Š.V. a jeho manželky 50.000,- Sk pod hrozbami, že pokiaľ jej spomínanú sumu nedajú, zabezpečí, aby poškodeného vyhodili zo zamestnania a že ho zničí, pričom po potvrdení prvostupňového rozsudku odvolacím súdom pokračovala vo vyhrážkach E.V., že pokiaľ jej nevyplatí požadovanú sumu 50.000,- Sk, tak jej rozbije hlavu, vykrúti krk, zavolá na ňu Rómov, ktorí ju zavečú do lesa a zbijú, pričom toto jej konanie neustále pokračovalo už dlhšiu dobu a to od roku 1999 až do mája 2007 vo V.L., okres K.

Krajský súd tak rozhodol na základe odvolania obžalovanej JUDr. V. R.

Proti rozsudku podala dovolanie obvinená JUDr. V. R. písomným podaním obhajcu doručeným okresnému súdu 13. februára 2014.

Ako právny dôvod dovolania označila dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Podľa tohto ustanovenia dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Vecne (§ 374 ods. 1 Tr. por.) dovolateľka argumentuje tým, že skutok neobsahuje aspoň jeden z alternatívnych znakov kvalifikačne použitého trestného činu, teda vyhrážanie sa inému usmrtením, ťažkou ujmu na zdraví alebo inou ťažkou ujmu takým spôsobom, že to mohlo vzbudiť dôvodnú obavu. Navyše vzhľadom na ustanovenie § 10 ods. 2 Tr. zák. (nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a je jeho závažnosť nepatrná) by skutok mohol byť posúdený len ako prečin proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 priestupkového zákona.

Preto navrhuje napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na opätovné prerokovanie a rozhodnutie.

Prokurátor aj obaja poškodení navrhli dovolanie odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) vec predbežne prerokoval a zistil, že nie je dôvod na odmietnutie dovolania z dôvodov uvedených v § 382 písm. a/, b/ alebo d/ až f/ Tr. por. Zároveň však zistil, že je zřejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Popis skutku v bode 1/ rozsudku okresného súdu, ktorý zostal krajským súdom nedotknutý, nepochybne obsahuje skutočnosti zodpovedajúce právnej kvalifikácii prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. pri použití § 138 písm. b/ Tr. zák.

Podľa tohto popisu došlo zo strany obvinenej k vyhrážkam ťažkou ujmu na zdraví, ba až usmrtením (tým, že poškodenej rozbije hlavu a „vykrúti krk“, čo je v hovorovej reči slangovým vyjadrením usmrtenia) a taktiež inou ťažkou ujmu (psychické zničenie poškodených, strata zamestnania poškodeného, zbitie poškodenej Rómami), teda takým spôsobom, že to mohlo vzbudiť dôvodnú obavu poškodených, pričom čin páchala po dlhší čas (od roku 1996 do mája 2007).

Neobstojí námietka, že išlo len o „silné slová v hádke“. V prípade trestného činu nebezpečného vyhrážania ide práve o verbálny delikt a ujmy, ktorých spôsobením sa obvinená vyhrážala poškodeným, reálne mohli vyvolať ich dôvodnú obavu.

Formulácia použitá v ustanovení § 360 ods. 1 Tr. zák. pritom hovorí o možnosti spôsobenia dôvodnej obavy, nie o jej spôsobení, a použitý spôsob vyhrážania takú obavu nepochybne vyvolať mohol. To platí najmä v situácii, keď nešlo o náhodný konflikt bez sprievodných vecných súvislostí, ale o slovné útoky viazané jednak na spor poškodených a Z.S., týkajúci sa opravy oporného múru oddelujúceho pozemky dotknutých vlastníkov, a jednak žaloby Z.S. o ochranu osobnosti v pre ňu neúspešnom súdnom spore s poškodenými. Systematické pokračovanie vo vyhrážkach po dobu jedenástich rokov možnosť vzbudenia dôvodnej obavy umocňuje a kvalifikačne nezáleží na tom, kedy poškodení trestnú činnosť oznámili (čo sa týka dôkaznej relevancie, súdom zistený skutok nemôže dovolací súd v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. skúmať a meniť).

Skutok je aj dostatočne určitým spôsobom sformulovaný, pokiaľ ide o miesto, čas a spôsob jeho spáchania. Pri páchaní verbálneho deliktu v tak širokom časovom období nie je potrebné požadovať detailnú miestnu a časovú lokalizáciu všetkých slovných prejavov.

Je ešte potrebné pripomenúť, že miernejšia kvalifikácia činu (oproti kvalifikácii trestného činu vydierania) nebola použitá len z dôvodov uvedených v § 327 ods. 2 Tr. por., v čom sa najvyšší súd s krajským súdom stotožňuje.

Pokiaľ ide o závažnosť vyššiu než nepatrnú v zmysle § 10 ods. 2 Tr. zák., táto rovnako vyplýva z popisu skutku v rozsudku okresného súdu. Pri charaktere použitých vyhrážok a dĺžke tomu zodpovedajúceho konania obvinenej ide o tak vážny zásah do osobnej sféry poškodených (resp. do „iných práv a slobôd“ podľa systematiky začlenená dotknutého trestného činu do deviatej hlavy osobitnej časti Trestného zákona), že nemôže byť posúdený len ako priestupok proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d/ zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch.

Aj keď obvinená nebola pred jej odsúdením súdne trestaná a je od zamestnávateľ'a hodnotená pozitívne, ide o dlhotrvajúci exces v jej správaní, podmienený defektom v susedských vzťahoch, ktorého závažnosť nemôže byť z hľadiska zásahu do práv poškodených hodnotená ako nepatrná.

Dovolací súd môže pri posudzovaní dôvodu dovolania uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. hodnotiť i potrebnú (vyššiu než nepatrnú) závažnosť prečinu (§ 10 ods. 2 Tr. zák.) a opierať sa pritom o dôkazy, ktoré boli v súdnom konaní vykonané, nesmie však skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku (§ 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. časť vety za bodkočiarkou).

Čo sa týka námietok označených ako porušenie zásady rovnosti strán, sú výlučne zamerané voči skutkovým zisteniam súdu, resp. ich dôkaznej nepochybnosti. Ako už bolo uvedené vyššie a ako vyplýva i z konštantnej judikatúry najvyššieho súdu, vychádzajúcej z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., dovolanie nemožno založiť na námietkach voči správnosti a úplnosti zisteného skutku (okrem dovolania ministra spravodlivosti podaného podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Na základe uvedeného bolo dovolanie obvinenej odmietnuté ako zrejme nedôvodné podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

122.

ROZHODNUTIE

Výrok rozhodnutia súdov Slovenskej republiky v rámci rozhodovania o uznaní a výkone rozhodnutia cudzieho štátu, ktorý zaraďuje odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody do príslušného ústavu na výkon trestu odňatia slobody, je uplatnením diferenciačného princípu zaradenia odsúdeného na výkon tohto trestu na pomery výkonu trestu v Slovenskej republike a nie je prejavom nezlučiteľnosti rozhodnutia cudzieho štátu s právnym poriadkom Slovenskej republiky. Prevzatie výroku o treste rozhodnutia súdu cudzieho štátu, súdmi Slovenskej republiky, doplnené o výrok o zaradení odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu s príslušným stupňom stráženia však podľa kritérií na prevzatie a výkon rozhodnutia, uvedených v § 17 zák. č. 549/2011 Z.z., o uznaní o výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z.z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov musí zabezpečovať, aby uložená trestná sankcia nielen nezhoršila postavenie odsúdeného, ale aby aj v čo najväčšej miere zodpovedala pôvodne uloženej trestnej sankcii.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. februára 2014, sp. zn. 2 Urto 5/2013).

Vyššie uvedeným rozsudkom najvyšší súd o odvolaní odsúdeného R.H. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. augusta 2013, sp. zn. 2 Ntc 6/2013, podľa § 518 ods. 4 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a rozhodol, že podľa § 17 ods. 1 zák. č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z.z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov, rozsudok Krajského súdu pre trestné veci Viedeň, sp. zn. 31Hv 38/10y zo dňa 30.04.2010 v spojení s rozsudkom Vrchného krajského súdu Viedeň sp. zn. 17Bs 255/10i zo dňa 20.10.2010, sa uznáva a vykoná na území Slovenskej republiky v časti, ktorou bol občan Slovenskej republiky

R. H., trvale bytom v B., toho času vo výkone trestu odňatia slobody v Justizanstalt Stein, Rakúska republika, uznaný za vinného
v bode A./ I./ z prečinu pozbavenia osobnej slobody podľa § 99 ods. 1 Trestného zákonníka Rakúskej republiky,
v bode A./ II./ z prečinu nátlaku podľa § 105 ods. 1 Trestného zákonníka Rakúskej republiky,
v bode B./ I./ zo zločinu obchodovania s omamnými látkami, z časti ako nahovárač podľa §28a ods. 1, 2 a 3. prípad, ods. 4, číslo 3 Zákona o omamných látkach Rakúskej republiky, § 12 2. prípad Trestného zákonníka Rakúskej republiky,
v bode B./ II./ zo zločinu obchodovania s omamnými látkami podľa §§28 a, ods. 1, 5. prípad, odsek 4, číslo 3 Zákona o omamných látkach Rakúskej republiky,
v bode C z prečinu krivej dôkaznej výpovede podľa § 288 ods. 1 Trestného zákonníka Rakúskej republiky na tom skutkovom základe, uvedenom v citovaných rozsudkoch a odsúdený podľa § 28 ods. 1 Trestného zákonníka Rakúskej republiky, § 28 ods. 4 zákona o návykových látkach Rakúskej republiky k trestu odňatia slobody v trvaní 12 (dvanásť) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. sa na výkon trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom z 22. augusta 2013 sp. zn. 2 Ntc 6/2013 Krajský súd v Bratislave (ďalej len krajský súd) rozhodol tak, že podľa § 17 ods. 1 zák. č. 549/2011 Z.z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z.z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 549/2011 Z.z.) rozsudok Krajského súdu pre trestné veci Viedeň zo dňa 30. apríla 2010 sp. zn. 31Hv 38/10y v spojení s rozsudkom Vrchného krajského súdu Viedeň zo dňa 20. októbra 2010 sp. zn. 17Bs 255/10i v časti, v ktorej bol občan Slovenskej republiky R.H., trvale bytom v B., toho času vo výkone trestu odňatia slobody v Justizanstalt Stein, Rakúska republika, uznaný za vinného vo vyššie uvedenom rozsahu, a odsúdený podľa § 28 ods. 1 Trestného zákonníka Rakúskej republiky, § 28a ods. 4 zákona o návykových látkach Rakúskej republiky k trestu odňatia slobody v trvaní dvanásť rokov, sa uznáva a vykoná na území Slovenskej republiky.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. odsúdeného R.H. na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia.

Proti rozsudku krajského súdu podal odvolanie odsúdený R.H. v zákonnej lehote písomným podaním, v ktorom vytkol krajskému súdu, že nebral do úvahy, že je už štyri roky z dvanásťročného trestu bez jediného disciplinárneho potrestania, zo začiatku výkonu trestu bol zaradený do stupňa strázenia zodpovedajúceho na Slovensku zvýšenému stupňu strázenia, po asi desiatich mesiacoch bol preradený za príkladné správanie a pracovné výkony do inej časti väznice, kde to zodpovedalo slovenskému strednému stupňu strázenia a teraz za svedomitú plnenie pracovných a oddielových povinností je zaradený v režime zodpovedajúcom na Slovensku miernemu stupňu strázenia. Zaradením do stredného stupňa strázenia sa cíti byť diskriminovaný. Vzhľadom na to i na skutočnosť, že 13. novembra 2013 bude mať vykonanú tretinu trestu, kde i slovenský zákon umožňuje zmierniť stupeň strázenia, navrhuje, aby súd opäť prehodnotil jeho zaradenie do výkonu trestu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) postupoval na základe odvolania odsúdeného podaného v zmysle § 15 ods. 5 zák. č. 549/2011 Z.z. v znení noviel a podľa § 29 tohto zákona a teda (subsidiárne) podľa Trestného poriadku. Preskúmal podľa § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, proti ktorým podal odvolateľ odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, a zistil, že odvolanie odsúdeného R. H. je dôvodné.

Krajský súd pri uznaní predmetného rozsudku Krajského súdu pre trestné veci Viedeň zo dňa 30. apríla 2010 sp. zn. 31Hv 38/10y v spojení s rozsudkom Vrchného krajského súdu Viedeň zo dňa 20. októbra 2010 sp. zn. 17Bs 255/10i, postupoval v súlade so zákonom č. 549/2011 Z.z., ktorý upravuje podmienky uznávania a výkon rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a ktorý preberá zásady vyjadrené v rámcovom rozhodnutí Rady Európy č. 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 o uplatňovaní vzájomného uznávania rozsudkov v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii, v časti, kde rozhodol, že uvedené rozsudky súdov Rakúskej republiky vo výrokoch o vine a treste odsúdeného R.H., sa uznávajú a vykonávajú na území Slovenskej republiky. Nepostupoval však v súlade s uvedenými ustanoveniami právnych predpisov v časti svojho rozhodnutia, týkajúcej sa zaradenia odsúdeného na výkon trestu do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia.

V časti rozsudku, kde krajský súd pretransponoval (preniesol) výroky citovaných rozsudkov súdov Rakúskej republiky o vine a treste odsúdeného R.H., do výroku tohto rozsudku o ich uznaní a vykonaní na území Slovenskej republiky, toto svoje rozhodnutie náležite odôvodnil a v tomto smere sa so závermi súdu prvého stupňa odvolací súd plne stotožňuje.

Najvyšší súd poukazuje na to, že v konaní súdu prvého stupňa boli splnené zákonné podmienky rozhodnutia príslušného krajského súdu, ktorým je podľa § 12 ods. 1 zák. č. 549/2011 Z.z. Krajský súd v Bratislave s poukazom na ustanovenie § 4 ods. 1 písm. a/ zák. č. 549/2011 Z.z. – odsúdený je štátnym občanom Slovenskej republiky a má obvyklý pobyt na území Slovenskej republiky (na veci nič nemení aktuálny výkon uloženého trestu odňatia slobody na území Rakúskej republiky), po písomnom vyjadrení prokurátora (§ 15 ods. 1 zák. č. 549/2011 Z.z.). Súhlas odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody na území Slovenskej republiky sa nevyžaduje - § 16 ods. 1 písm. g/, § 2 zák. č. 549/2011 Z.z. a čl. 6 bodu 2 písm. a/ Rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SVV – súhlas odsúdenej osoby sa nevyžaduje, ak sa rozsudok spolu s osvedčením postupuje členskému štátu, ktorého štátnu príslušnosť má odsúdená osoba a v ktorom žije.

Súd prvého stupňa sa vo svojom rozsudku vysporiadal s trestnosťou skutkov, právne kvalifikovaných citovanými rozsudkami súdov Rakúskej republiky ako trestné činy uvedené v úvodnej časti odôvodnenia tohto rozhodnutia najvyššieho súdu, i na území Slovenskej republiky ich kvalifikačným ekvivalentom ako trestných činov, uvedeným v odôvodnení rozsudku krajského súdu, resp. pri najzávažnejšom z nich označením kategóriou trestných činov podľa § 2, § 4 ods. 3 zák. č. 549/2011 Z.z., kde sa nevyžaduje, či ide o trestný čin podľa právneho poriadku Slovenskej republiky. Nad rámec uvedeného je treba skonštatovať, že zločinu obchodovania s omamnými látkami, z časti ako nahovárač podľa § 28a ods. 1, 2 a 3. prípad, ods. 4, číslo 3 zákona o omamných látkach Rakúskej republiky, § 12, 2. prípad Trestného zákonníka Rakúskej republiky, vzhľadom na skutok – prevoz 24 000 g heroínu s koncentráciou 10 % a 9 600 g metamfetamínu s koncentráciou 60 % zo Slovenska do Rakúska – zodpovedá právna kvalifikácia obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b/, c/, d/ (minimálne) ods. 3 písm. c/ Tr. zák. (bez pripojenia spisu súdu Rakúskej republiky a skúmania kritérií rozsahu činu (§ 125 ods. 1 Tr. zák.) nemožno ustáliť možnosť právnej kvalifikácie skutku i podľa ods. 4 písm. c/ uvedeného ustanovenia Tr. zák.), čo nič nemení na dôvodnosti uznať

a vykonať rozsudky súdov Rakúskej republiky na území Slovenskej republiky, avšak má určitú súvislosť so zaradením odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody na území Slovenskej republiky v použití filozofie prístupu krajského súdu k tejto časti jeho rozhodnutia.

Neoddeliteľnou súčasťou rozhodovania súdov o vine a treste konkrétneho obvineného je vykonateľnosť takého rozhodnutia. Právny poriadok Slovenskej republiky zastáva pri uloženom treste odňatia slobody (ktorého výkon nebol podmienene odložený) filozofiu vonkajšej a vnútornej diferenciacie výkonu takéhoto trestu, pričom o vonkajšej diferenciacii rozhoduje súd v priamej súvislosti (časovej i súvzťažnej k rozhodnutiu o treste) s uložením trestu odňatia slobody podľa ustanovenia § 48 Tr. zák. (u mladistvých, ktorí neprekročili osemnásť rok svojho veku, podľa § 117 ods. 4 Tr. zák.) striktno vychádzajúc z kritérií, uvedených v ustanovení § 48 ods. 2 písm. a/ alebo b/ Tr. zák. a v ustanovení § 48 ods. 3, 4 Tr. zák. O vnútornej diferenciacii výkonu trestu odňatia slobody rozhoduje v nadväznosti na uvedené zaradenie páchatel'a na výkon trestu rozhodnutím súdu podľa § 5 ods. 1 až 3 a § 8 ods. 1 až 4 zákona č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Generálne riaditeľstvo zboru väzenskej a justičnej stráže, podľa stupňa strázenia, dĺžky trestu, závažnosti trestnej činnosti, veku, zdravotného stavu, vzdelania a kvalifikácie (§ 5 ods. 1 citovaného zákona).

Uvedený model vonkajšej a vnútornej diferenciacie výkonu trestu odňatia slobody aplikovaný v právnom systéme Slovenskej republiky, nenachádza identický obraz v právnych systémoch niektorých členských štátov, ktoré prevzali do svojho právneho poriadku rámcové rozhodnutie Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahrňujúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii, a teda vo vzťahu ku ktorým slovenské orgány ako vykonávajúce justičné orgány (uznanie a výkon rozhodnutia cudzozemského súdu na území Slovenskej republiky) postupujú podľa zákona č. 549/2011 Z.z. Takouto členskou krajinou s odlišným režimom diferenciacie výkonu trestu odňatia slobody je i Rakúska republika, vo vzťahu ku konkrétnym rozhodnutiam súdov ktorej v prejednávanej trestnej veci Krajský súd v Bratislave postupuje.

Vzhľadom k tomu, že neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia krajského súdu o uznaní a výkone rozhodnutia cudzozemského súdu na území Slovenskej republiky je rozhodnutie o zaradení odsúdeného na výkon trestu do ústavu na výkon trestu s minimálnym, stredným alebo maximálnym stupňom strázenia (§ 348 ods. 1 Tr. zák.), pre túto časť rozhodnutia musí mať krajský súd k dispozícii relevantné podklady.

Konanie o uznaní a výkone rozhodnutia cudzozemského súdu na území Slovenskej republiky v zmysle zák. č. 549/2011 Z.z. má nostrifikačný charakter, teda sa posudzuje, či trestnému rozsudku cudzieho štátu možno priznať účinky na území Slovenskej republiky a v premene (transponovaní – prenesení) cudzieho rozhodnutia na rozhodnutie slovenské. Nemá charakter konania vo veci samej, teda konania, v ktorom sa posudzuje vina páchatel'a. Uznávajúci súd nesmie cudzie rozhodnutie preskúmať vo veci samej a je viazaný skutkovými zisteniami odsudzujúceho (cudzého) súdu. Vzhľadom na nejednotnosť právnych systémov členských štátov úpravy výkonu trestu odňatia slobody na podmienky realizácie výkonu tohto trestu na území jednotlivých štátov, kde právny poriadok Slovenskej republiky viaže súd povinnosťou rozhodnúť o zaradení odsúdeného na výkon trestu do minimálneho, stredného alebo maximálneho stupňa strázenia (viď predchádzajúci text odôvodnenia tohto rozhodnutia), má takéto rozhodnutie krajského súdu prvok zásahu do pôvodného rozhodnutia, avšak len v smere konkretizácie výkonu uvedeného trestu na podmienky Slovenskej republiky.

V ďalšej časti odôvodnenia rozsudku sa najvyšší súd zaoberal postavením a aktivitou ministerstva spravodlivosti – ako predkladateľa návrhu na uznanie a výkon cudzieho rozhodnutia. Ďalej pokračoval:

V čase rozhodovania najvyššieho súdu o odvolaní odsúdeného R. H. proti rozsudku súdu prvého stupňa neboli k dispozícii podklady justičných orgánov Rakúskej republiky o zaradení odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody podľa kritérií zaradenia odsúdeného uplatňované právnymi predpismi Rakúskej republiky, ktoré malo predložiť spolu s návrhom krajskému súdu na uznanie a vykonanie cudzozemského rozhodnutia Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky a tieto podklady nevyhnutné pre rozhodnutie nezabezpečil ani krajský súd. Najvyšší súd tak postupom podľa § 518 ods. 4 veta tretia Tr. por. požiadal prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky justičné orgány Rakúskej republiky o zabezpečenie rozhodnutí – zaradenie odsúdeného na výkon trestu, zmena režimu výkonu trestu (preradenie odsúdeného vo výkone trestu) a zabezpečenie informácií o výkone uloženého trestu odsúdeného R.H. v Rakúskej republike. Rakúske justičné orgány oznámili v odpovedi, aké kritériá, zodpovedajúce vnútornej diferenciacii výkonu trestu odňatia slobody v Slovenskej republike, boli použité vo vzťahu k výkonu trestu odňatia slobody R.H. v Rakúskej republike,

v ktorých justičných zariadeniach na výkon trestu odsúdený plnil pracovné povinnosti (v rozpätí 100,25 – 104,75 %) a aké sú sociálne a resocializačné predpoklady u odsúdeného po výkone trestu. Z uvedeného je zrejmé, že vyjadrenie justičných orgánov Rakúskej republiky nie je dostatočným podkladom pre preskúmanie tvrdení odsúdeného R.H. v podanom odvolaní, kde popisuje priebeh výkonu trestu (vyjadrenie justičných orgánov Rakúskej republiky potvrdzuje tvrdenie odsúdeného o plnení si jeho pracovných povinností) a jeho súčasné zaradenie zodpovedajúce minimálnemu stupňu stráženia zaradenia odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody podľa § 48 ods. 1 Tr. zák. Podkladom pre posúdenie tvrdení odsúdeného tak nie je (mimo pasáže vyjadrenia justičných orgánov o plnení výkonových pracovných noriem odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody) iný dôkaz, takže najvyšší súd tak vychádzajúc z tézy in dubio pro reo – v pochybnostiach v prospech veci (vo voľnom ponímaní v pochybnostiach v prospech odsúdeného) tieto tvrdenia odsúdeného akceptoval.

Súvislosti zaradenia odsúdeného R. H. na súdmi Rakúskej republiky uloženého trestu odňatia slobody na jeho výkon na území Slovenskej republiky, právne a argumentačne vyjadrené v predchádzajúcich častiach odôvodnenia tohto rozhodnutia najvyššieho súdu, spolu s akceptovaním tvrdení odsúdeného o jeho aktuálnom výkone trestu odňatia slobody, zodpovedajúcom minimálnemu stupňu stráženia, tak treba dať do súvislosti s už uvedeným ustanovením § 17 ods. 4 zák. č. 549/2011 Z.z., ktoré prikazuje súdu neuložiť prísnejšiu trestnú sankciu z hľadiska jeho druhu alebo dĺžky, ako bola uložená v rozhodnutí. Pre výklad tohto ustanovenia treba opäť použiť kritériá, ktoré sú v prospech odsúdeného.

Výrok rozhodnutia súdov Slovenskej republiky v rámci rozhodovania o uznaní a výkone rozhodnutia cudzieho súdu, ktorý zaraďuje odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody do príslušného ústavu na výkon trestu odňatia slobody, je uplatnením diferenciacného princípu zaradenia odsúdeného na výkon tohto trestu na pomery výkonu trestu v Slovenskej republike a nie je prejavom nezlučiteľnosti rozhodnutia cudzieho štátu s právnym poriadkom Slovenskej republiky. Prevzatie výroku o treste rozhodnutia cudzieho štátu súdmi Slovenskej republiky, doplnené o výrok o zaradení odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu s príslušným stupňom stráženia však podľa kritérií na prevzatie a výkon rozhodnutia, uvedených v § 17 zák. č. 549/2011 Z.z., musí zabezpečovať, aby uložená trestná sankcia nielen nezhoršila postavenie odsúdeného, ale aby aj v čo najväčšej miere zodpovedala pôvodne uloženej trestnej sankcii. Toto aplikačné pravidlo v konkrétnom prípade odsúdeného R.H. znamená jeho zaradenie na výkon trestu do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Ustanovenie § 29 zákona č. 549/2011 Z.z. podporne vo vzťahu k tomuto zákonu odkazuje na použitie Trestného poriadku, nemá však priamu nadväznosť na aplikáciu ustanovení Trestného zákona, ktorý ako hmotnoprávny predpis upravuje zaradenie odsúdeného na trest odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s príslušným stupňom stráženia. Trestný zákon nemá osobitné ustanovenie pre zaradenie odsúdeného na výkon trestu pre prípad, akým je i trestná vec R. H., kedy rozhodnutia súdov Slovenskej republiky majú v čo najväčšej miere zodpovedať uloženej trestnej sankcii (cudzioho rozhodnutia), avšak bez priamej aplikácie kritérií a podmienok stanovenými ustanoveniami § 48 ods. 2 písm. a/ alebo písm. b/ a § 48 ods. 3 písm. a/ alebo písm. b/ Tr. zák. (resp. § 117 Tr. zák. u mladistvých). Preto takto pôvodne cudzím rozhodnutím uložený trest odňatia slobody doplnený na jeho výkon v podmienkach Slovenskej republiky aplikovaním príslušného ustanovenia § 48, resp. § 49 Tr. zák., musí v použití týchto ustanovení odrážať iba ich znenie o zaradení do príslušného stupňa stráženia s abstrahovaním od uplatnenia podmienok a kritérií, spojených v týchto ustanoveniach s príslušným stupňom stráženia, pretože opak, použitie týchto kritérií ako neoddeliteľnej časti zaradenia odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody, by popieralo všetky princípy aplikované v tomto rozhodnutí najvyššieho súdu, vychádzajúce z prispôbenia pôvodného rozhodnutia (cudzioho) súdu, prejdúceho vývojom postavenia odsúdeného v rámci výkonu trestu, na čo najväčšiu mieru jeho identity na pomery výkonu trestu v Slovenskej republike na základe pretransponovaného rozhodnutia súdmi Slovenskej republiky.

123.

ROZHODNUTIE

V prieskumnom konaní podľa § 55 ods. 3 Tr. por. na základe sťažnosti pre nečinnosť súdu, nemôže nadriadený súd preskúmať vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa ani jeho procesný postup s výnimkou tých procesných úkonov, ktoré sa týkajú rýchlosti konania. Preskúvanie otázok vecnej správnosti rozhodnutia a relevantných procesných úkonov a postupov môže obvinený dosiahnuť len podaním opravných prostriedkov proti rozhodnutiu súdu vo veci samej.

(Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 2. januára 2014, sp. zn. 23Ntro/1/2013).

Krajský súd v Trenčíne na neverejnom zasadnutí konanom 2. januára 2014, prejednal sťažnosť odsúdeného J. H., ktorú podal podľa § 55 ods. 3 Tr. por. pre nečinnosť v súvislosti s konaním súdu o návrhu na povolenie obnovy konania na Okresnom súde Trenčín, sp. zn. 8Nt/97/2013, a rozhodol tak, že podľa § 55 ods. 5 písm. a/ Tr. por. sťažnosť odsúdeného sa zamietá, pretože zo strany súdu prvého stupňa k prieskumom nedošlo.

O d ô v o d n e n i e :

Uznesením Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 8Nt/97/2013 zo dňa 26.09.2013 bol podľa § 399 ods. 2 Tr. por. zamietnutý návrh odsúdeného J. H. na povolenie obnovy konania v trestnej veci jeho odsúdenia právoplatným rozsudkom Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 4T/115/2010 zo dňa 13.01.2013. pretože súd nezistil podmienky obnovy konania podľa § 394 Tr. por.

V súvislosti s konaním súdu prvého stupňa o návrhu odsúdeného na obnovu konania podal odsúdený J. H. písomne sťažnosť pre prieskumy vo vyhotovení a doručení súdneho rozhodnutia podľa § 55 ods. 1, ods. 3 Tr. por. V sťažnosti uviedol, že dňa 26.09.2013 bol na verejnom zasadnutí zamietnutý jeho návrh na obnovu konania, ktorý smeroval do viny aj do trestu. Proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť. Dňa 07.11.2013 obdržal uznesenie Okresného súdu Trenčín o zamietnutí jeho návrhu na obnovu konania. Z odôvodnenia uznesenia však vyplynulo, že sa súd zaoberal len tou časťou návrhu, ktorý smeroval proti výroku o treste v odsudzujúcom rozsudku. Vo vzťahu k tej časti jeho návrhu, ktorý smeroval proti výroku o vine „nebolo v uznesení ani slovo“. Preto podal sťažnosť pre prieskumy vo vyhotovení súdneho rozhodnutia a žiadal o nápravu.

O sťažnosti pre nečinnosť rozhodoval nadriadený súd na neverejnom zasadnutí, pričom po oboznámení sa s trestným spisom zistil, že zo strany súdu prvého stupňa nedošlo k prieskumom vo vyhotovovaní a doručovaní uznesenia zo dňa 26.09.2013, sp. zn. 8Nt/97/2013.

V súlade s obsahom sťažnosti, senát krajského súdu zo spisu sp. zn. 8Nt/97/2013 Okresného súdu Trenčín zistil, že súd prvého stupňa vo veci uznesením rozhodol na verejnom zasadnutí dňa 26.09.2013, pričom na tomto verejnom zasadnutí bolo uznesenie vyhlásené v prítomnosti odsúdeného, ktorý ihneď proti tomuto uzneseniu zahlásil sťažnosť. Predseda senátu písomne vyhotovil uznesenie tak, že toto bolo dňa 31.10.2013 dané na poštu na doručenie odsúdenému, jeho obhajkyňi a Okresnej prokuratúre Trenčín. Obhajkyňa prevzala uznesenie dňa 4.11.2013, Okresná prokuratúra Trenčín dňa 31.10.2013 a odsúdený dňa 7.11.2013.

Podľa § 180 Tr. por., ak ustanovenia týkajúce sa vyhlásenia, vyhotovenia a oznámenia uznesenia neustanovujú niečo iné, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia Trestného poriadku týkajúce sa vyhlásenia, vyhotovenia a doručenia rozsudku. Podľa § 172 ods. 3 Tr. por. rozsudok treba písomne vyhotoviť vo väzobných veciach najneskôr do 10 pracovných dní, v ostatných veciach do 30 pracovných dní odo dňa jeho vyhlásenia.

Z vyššie uvedeného potom vyplýva, že predseda senátu písomne vyhotovil uznesenie 26. pracovný deň od vyhlásenia uznesenia a ihneď bolo dané uznesenie na poštu na doručenie stranám. Zákonná lehota teda pri vyhotovení uznesenia prekročená nebola.

Pokiaľ odsúdený prieskumy vo vyhotovovaní a doručovaní uznesenia súdu prvého stupňa videl aj v tom, že súd prvého stupňa sa pri rozhodovaní nezaoberal jeho návrhom v celom rozsahu (výrok o vine v odsudzujúcom rozsudku), k tomu senát nadriadeného súdu uvádza nasledovné.

V prieskumnom konaní podľa § 55 ods. 3 Tr. por. na základe sťažnosti pre nečinnosť, nemôže nadriadený súd preskúmať vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa ani jeho procesný postup s výnimkou tých procesných úkonov, ktoré sa týkajú rýchlosti konania. Preskúmanie týchto otázok môže odsúdený dosiahnuť len podaním opravných prostriedkov proti rozhodnutiu vo veci samej, čo v danom prípade aj odsúdený urobil.

Z takto rozvedených dôvodov rozhodol krajský súd tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.